

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA ART I POLITICA

Preu : 30 cèntims. - Pelai, 62. Telèfon 15300. - Subscripció : 3'50 pessetes trimestre

UNA TRAMOIA

Les hàbils decrepituds de la Lliga

La recent assemblea de la Lliga ha tingut una evident utilitat. Serveix perquè tots aquells que esperaven un rejuveniment de la vetusta pecadora, es tinguin per desenganyats d'una vegada. I, entre ells, podem comptar, en lloc preferent, certs elements dintre la mateixa Lliga que no es volien resignar a l'anquilosi, i que, per una ironia de la sort, havien provocat aquesta assemblea amb finalitats ben distintes del que ha tingut lloc.

Volien una assemblea i els han donat una

lalties morals i polítiques que la feien ja l'any 1923 una força ineficaç que només tenia una perspectiva de fugir l'anorreament: la vinguda del Directori; i per això l'ajudaren... tot i sortir-los, després, el tret per la culata...

Aquell esperit d'intolerància que els féu repèllir l'any 1923 tots aquells que no es prestaven a secundar el collaboracionisme anti-català i suïcida dels prohoms lligaires, disposats a deixar-se posar tota mena de caques sense garantia ni compensació, és el

De Dijous — a Dijous

El primer Congrés Municipalista Català

Organitzat per la Federació de Municipis Catalans, s'ha celebrat a Barcelona, els dies 2, 3, 4 i 5 del corrent, el primer Congrés Municipalista Català.

La cosa no és d'aquelles que cridin fortament l'atenció del gros públic, però això no vol dir que deixi de tenir el seu interès.

No és aquest el lloc indicat per a fer una exposició de les ponències posades a deliberació, ni tan sols de les conclusions aprovades en l'esmentat Congrés. Amb més o menys extensió, la premsa diària ha donat les ressenyes de les tasques dutes a terme aquells quatre dies. El que pertoca remarcar és el senyal de vitalitat i de ganes de contribuir amb la màxima eficiència a l'estructuració de la Catalunya nova, demostrades pels congressistes.

Des del primer moment, des de les primeres discussions, ja es va poder veure el to que tindrà el Congrés, i les ganes autèntiques de fer alguna cosa positiva que animaven la majoria dels congressistes.

Diem la majoria perquè, al costat dels congressistes partidaris d'una nova orientació de les tasques municipals, amb majors llibertats i consegüentment amb majors responsabilitats també, no deixaven d'existir els rutinaris, temerors de les responsabilitats que dona una major llibertat, o bé esporguïts de pensar que les tendències liberals de la majoria eren contràries als interessos més o menys caci-cuosos que encara són tan poderosos en gran nombre de pobles.

Els que no participàvem de l'engrèscament de la discussió, poguérem adonar-nos ben bé de com segueix encara en peu, en molts llocs, aquella situació: d'una banda, el poble, indiferent o roïnandint; d'altra, uns quants que des de l'Ajuntament remenen les cieres, com es diu vulgarment.

Les discussions foren, vivíssimes sobre alguns punts, no sols per debatre-s'hi interessos, sinó pel fet d'haver admès la Federació, ponències i temes presents per tota mena de persones relacionades amb l'administració municipal.

grat alguns incidents d'aquells que no consten en les actes ni en les ressenyes, cal felicitar-se de la feina duta a terme per aquest primer Congrés Municipalista. La manca de costums diguem-ne parlamentaris explica aquestes coses, destinades a desaparèixer a compàs de l'alçament del nivell de la cultura política general.

Es sobretoï encoratjador que en aquests moments tan feixucs de responsabilitat per tots els que, en major o menor grau, tenen algun càrrec, els municipis catalans hagin comprès que a ells també els pertocava exercir alguna funció no tan passiva com les que fins ara, en termes generals, han exercit.

I encara és més confortant pensar que aquest desvetllament de la consciència dels encarregats de l'administració dels pobles, no té lloc d'una manera aïllada, sinó amb ganes de col·laboració de tots amb mires a un fi comú.

Des d'aquestes pàgines s'ha dit diverses vegades que Catalunya no era tan sols Barcelona, veritat tan evident que no cal demostrar, però que en la pràctica no apareixia així, perquè si d'una banda Barcelona semblava absorbir-ho tot, d'altra banda la majoria de les poblacions catalanes semblaven massa disposades a no comptar per ells, a seguir vegetant sense demostrar cap aspiració gaire marcada a participar en la vida col·lectiva del país.

En aquesta hora de donar contingut a l'autonomia i de refer un poble, felicitem-nos que els representants elegits democràticament per cada població vulguin pendre part a l'obra reestructuradora, acceptant-ne els treballs i les responsabilitats. — J. M.

Any V. Núm. 210 - Barcelona, dijous, 9 de febrer de 1933

La Lliga Regionalista ha canviat el seu nom pel de Lliga Catalana. Però tothom en seguirà dient la Lliga.

MIRADOR INDISCRET

El castellà al ministeri d'Hisenda

No és descobrir cap secret dir que el senyor Carner parla un castellà molt del Penedès. Aquí mateix s'ha reportat alguna indiscreció sobre el castellà que parla el ministre d'Hisenda — i que ara sembla que ja s'ha encomanat als seus subordinats del Ministeri.

Dissabte al matí hom va telefonar al Ministeri des de la Secretaria de la Presidència de la Generalitat, preguntant per l'estat de salut del senyor Carner, lleugerament agripat.

—Me hacen preguntar—deien a un cap de telèfon—para ver si el señor Carner se encuentra más bien.

—Está mejor—respondieren a l'altre cap de fil—, pero aún hace lecho.

Una veu femenina va interrompre:

—Ya pueden ustedes hablar en catalán.

El laïcisme ben entès

Ha estat molt comentat que el dia de la Candelera vaguessin, a la tarda, les oficines de la Generalitat.

—La festa de la Candelera—explicava un de l'avantguarda de l'Esquerra Republicana—fins i tot ha estat suprimida per Roma. No és festa de precepte. I l'Esquerra ha de celebrar-la?

—Es que voldríeu que l'Esquerra acceptés l'autoritat del Papa? — saltà un altre membre de la Comarcal del Partit.

El somni del Sr. Lluhi

El senyor Lluhi i Vallescà, durant els quinze dies de president del Consell Executiu, s'havia instal·lat com un rei, en el Palau de la Generalitat.

Arreconà el secretari de la Presidència, senyor Alavedra, a la Casa dels Canonges, en el petit despatx que fins aleshores havia servit perquè el senyor Farreres i Duran hi tingués la secretaria d'Agricultura.

S'hi arribava per unes escales molt estretes. La porta quasi quedava amagada en un recó d'un replà. Allí — en una sala que ja es començava d'habilitar — el President Macià havia de rebre les visites.

En canvi, el senyor Lluhi s'havia instal·lat en les cèntriques sales del Palau de la Generalitat de la Ribera. Complint ordres de Lluhi i Vallescà, hom va recórrer tota la casa i es va habilitar el despatx del senyor Lluhi amb els mobles millors: la taula del despatx del senyor President per al senyor Lluhi, la del jubilat secretari general, senyor Vega, per al seu secretari particular... Lluhi i Vallescà ocupava els quatre despatxos de la Presidència de la Generalitat.

Però tot això no va ésser sinó un somni... sota els retrats de Pau Claris i de Prat de la Ribera.

A adquirir experiència

Passat aquest somni de quinze dies, el senyor Lluhi sembla que tornarà a l'Ajuntament de Barcelona, a cobrir la vacant d'Ernest Ventós.

Aquesta notícia no ha estat confirmada encara. Potser no passa d'ésser un de tants rumors.

No obstant, dintre l'Esquerra, algú troba que el retorn de Lluhi a l'Ajuntament podria ésser una solució. Lluhi podria adquirir experiència, com a cap de majoria, creuant els seus discursos amb els senyors Pellicer i Camacho, Ullé i Santamaría.

Un embús

La Comissió de Constitució es troba encallada, ja fa quinze dies, en l'article 26 de l'avant-projecte redactat pel govern Lluhi: delegació de les funcions executives del President de la Generalitat.

Aquesta qüestió, que va motivar la dimissió de Lluhi, Xirau, Comes i Terradellas,

també va provocar la dimissió de Joan Casanelles, que actuava de president de la Comissió.

Va ésser substituït per Joan Casanoves, l'apatia del qual ja comença a ésser famosa. Sembla que Joan Casanoves aspirava, però, a ésser conseller de Treball, quan la darrera crisi del Govern de la Generalitat.

Sota la presidència de Casanoves la Comissió de Constitució no s'ha reunit sinó una vegada. Qüestions insolubles? Desacord de la majoria? Apatia de la presidència?

Qui sap! Però el cert és que el Directori de l'Esquerra ja es comença de penedir de no haver fet diputat el senyor Vachier. Seria insubstituïble en les presidències de comissions. Del senyor Vachier és la frase:

—Joan Casanoves sembla que viatja a cavall d'una màquina d'aixafar grava. No arriba mai a l'hora!

Conferències en vers

Pablo Sáenz de Barés, que és un senyor procedent de la U. P. i d'aquell diari gairebé mensual que es deia *Gaceta de Cataluña*, va donar la setmana passada una conferència a la Sala Mozart. Això, naturalment, no té res de particular. L'interès consisteix només en el fet que el conferenciant va expressar-se en vers. Uns versos que, segons un dels assistents a l'acte, eren coïxos. Però no hi fa res; això no arriba a destruir l'originalitat del senyor Sáenz de Barés.

El senyor Sáenz de Barés parlà de *Demo... demo... democracia* (ací féu un joc de paraules molt escaient amb *demo... demo... demónio*), del Jurat, de la *casaca del marqués*, de la *república de los animales*, del *vilvorci*, de la *raó del que más chillá*, del *gat filósof*, etcètera, etc. Excel·lí, però, en parlar

del *enchufismo imperante*, que *avanza a pasos de gigante*.

Sobre aquest punt el conferenciant encertà a dir coses molt interessants. Segons ell, els polítics actuals d'Espanya són tots, sense excepció, uns enxufistes indecents. I ultra això, ja ho sabem, uns sectarís. Què mereixen? Compassió; una compassió il·limitada. Viuen arran de terra en un oblit absolut de Déu. Què saben ells del bon, del sant enxufisme! Inspirat panegíric dels catòlics imitants; uns quals no els interessaven més que els enxufs del cel ni cerquen altra cosa que ascendir en l'escalafó de la benaventurança eterna.

El conferenciant fou molt aplaudit i, àdhuc, força rigut.

L'Apostolat de l'Oració fa broma

La segona quinzena de gener, coincidint amb el rastre que van deixar els passats disturbis extremistes, l'Apostolat de l'Oració es permeté de fer una facècia, que per bé que ignorada quasi de tothom, no deixa d'ésser una facècia. Com de costum, repartí els fulls mensuals i recaptà la voluntat, també mensual, dels que contribuïen a sostenir l'Apostolat. Però encara féu més: repartí altres fulls de propaganda catòlica.

Un d'aquests era una *Hoja catequística semanal*, i entre indicacions de caràcter religiós publicava un apartat del qual extreiem aquest fragment: «Parece que por fin las personas amantes del orden y de la verdadera justicia y libertad, se van uniendo para dar la batalla contra los que, con el pretexto de la república, que ninguna falta nos hace, lo que en verdad pretenden es traernos la tiranía de los Soviets rusos.»

Encara deia més: «La prensa extranjera, con sorprendente unanimidad, muestra su simpatía hacia nuestro monarca y sus defensores, y su aversión hacia los revolucionarios.»

Unió d'elements per a donar la batalla... Simpatia dels estrangers envers el monarca... Realment, sens perspectives ben falagüeres per al cavernícola. Però... el full de referència repartit el mes de gener d'enguany era datat a Saragossa, el 5 d'abril de 1931.

Ben mirat, ja estan de broma aquests de l'Apostolat de l'Oració!

Pa i formatge

L'estrena d'*El Talismán* a la nostra ciutat ens ha fet recordar una anècdota, potser inèdita, del plorat mestre Vives.

Assajaven una obra a Novetats i algun músic no anava prou a l'hora.

—Senyors, senyors! — interrompé, cridant, el mestre —. Tinguin sempre present que una P a les solfes vol dir *piano* i que una F vol dir *forte*. Els ho recordo perquè em fa l'efecte que hi ha entre vostès qui es creu que aquestes dues lletres signifiquen pa i formatge!

Avis als novel·listes

A *La Vanguardia* ha aparegut aquest anunci, que val la pena de publicar sense passar per l'administració:

«Vendo original de novela inédita, pudiendo el comprador figurar como autor. Escribir 8779, Vergara, 11, anuncios.»

Febleses

Molts dels nostres regidors, d'allò més democràtics, no s'han sabut estar del luxe que representa tenir al seu servei un parell de guàrdies urbans.

Es per aquest motiu que en llocs molt estratègics de la ciutat no hi ha cap guàrdia per regularitzar el tràfic o simplement per vigilar; hi ha regidors que necessiten donar-se importància i no hi ha res que en doni tanta com tenir al seu servei un home d'uni-forme.

La taula presidencial de l'assemblea de la Lliga

assemblea. Només que, mitjançant hàbils maniobres, els vells polítics han esterilitzat el virus renovellador dels joves. Tanta de pompa i tant de soroll, per canviar un trist article dels estatuts del partit i reformar el nom de l'entitat, no s'expliquen sinó com una vasta misticació de quatre candorosos turbulents. Amb la seva prosa ampullosa i entonada *La Veu* ha proclamat la vitalitat del partit. Més exacte hauria estat el mot de supervivència; és a dir, la resistència a morir-se de moltes coses que ja no tenen cap raó de viure i encara van tirant.

Llevat d'aquesta facècia, l'acte de la Lliga, ponderat per trompes i tabals reclamístics, només ofereix d'interessant que l'operació quirúrgica que ha sofert la «joventut» del partit. Es sabut que era el baluard dels descontents i el veritable camp de batalla d'aquest litigi intern camuflat d'assemblea.

D'allí, de la «joventut», podia venir una empena, una escissió; totes les joventuts — àdhuc la de la Lliga — tenen un instint renovador. De tant en tant obren la finestra... i això faria agafar més d'un cadarn al senyor Duran i Ventosa. Calia ofegar la Joventut a tota costa.

Així ho han fet. De moment, cap soci de la Joventut no podrà tenir més de vint-i-cinc anys. A vint-i-cinc anys comença la senectut entre els lligaires.

Però no n'hi havia prou. Aquesta joventut una mica escuadra podria, malgrat tot, plantar cara. Mal perniciós, per bé que no sense remei, pel que es veu. Car aquest joventut, en elegir els càrrecs de la seva junta, haurà de cedir el lloc de la presidència al president de la Lliga. Aquest, sempre que li vindrà bé, aplicarà un correctiu a qui no faci prou bonadat. I no fer bonadat, segons la disciplina lliguesca, vol dir voler renovar. És a dir que la Joventut estarà sotmesa a la tutela d'un bon senyor que ella no haurà elegit i que, no obstant, la manarà. Tindrà, com un orfe menor d'edat, el seu «tiet», ara parepdaç, ara rondinaire. Procediment ben poc democràtic, a fe!... Potser és per això que diuen que ingressarà dins la Lliga certa Unió Democràtica constituïda d'ex-joves un dia poc obediènts i avui penèdits i perdonats, a condició que prometin no tornar-hi mai més.

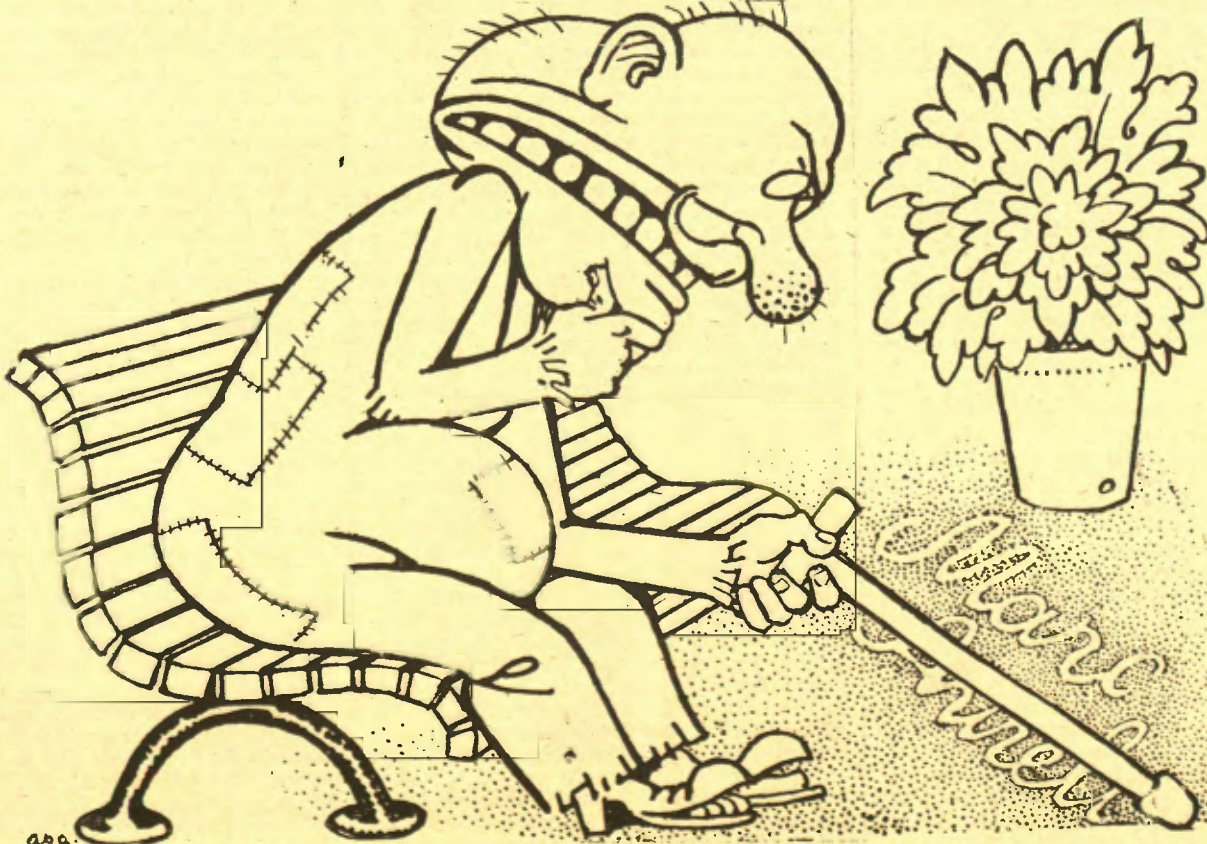
Quin sentit polític pot adquirir una «joventut» tan lligada a les faldilles de la mare... política? Nosaltes, més que una joventut, aquest aplec de menors d'edat, segons el dret català, sense dret a opinar ni a tenir president propi, ens sembla un noviciat.

Heus aquí l'única gran reforma de la Lliga... d'un to d'antidemocràcia vergonyant i precaucionista.

No; per aquest camí no s'esmenen els errors del 12 d'abril, ni del 13 de setembre i del juliol de l'any 17. La Lliga continua vivint d'esquena a la història.

Dintre el joc normal de les forces polítiques del país, potser és un mal que un partit que, degudament renovat, podia servir per reorganitzar les dretes catalanes dintre la República i portar-les per camins que, algun dia, servissin per col·laborar a la normalitat del nostre panorama polític, deixi perdre's una ocasió preciosa.

Car la persistència de tots els personatges de sempre a la testa del partit i l'exclusió sistemàtica dels valors joves és una presumpció que la Lliga recaurà dins les ma-

— Pues, señor...

ELS MOLLS DEL CARBÓ

El "steamer" carboner i el seu capità

Ha arribat un cargo. Ha atracat al moll de la Costa Llevant. La seva carcassa apeçada i plena de llàgrimes de verdet i de rovell, tot just sura per damunt del nivell de l'empedrat. La seva entranya va fardada de brasa combustible. La seva bandera és noruega i a l'extrem de la popa porta un nom que barrejat en el llenguatge gruixut i gràfic de la gent que descarrega carbó sona com un reneig inèdit i refinat. La xemeneia encara fuma... Una pau d'ensopiment l'envaeix tot, de punta a punta. A dalt del pont

bar, concorregut per llops de mar i dones d'aspecte nòrdic i desarrapat que prenen l'aperitiu i aspiren a cicerone d'algun suec que necessiti companyia a través d'algun meu-
blé, és el lloc on tots els capitans que no siguin del país descansen el primer duró i prenen el primer brandy de l'estada.

L'home de mar, si és capità, porta uns papers a la butxaca amb el nom i direcció del consignatari de la Via Laietana o del Passeig de Colom, i sortint de la Cava Universal hi dirigirà els seus passos, prèvia l'o-

seus ays dolorosos el començaran a sorpren-
dre i a desorientar i al mateix temps el vi-
de la dolçor d'arrop i cos de goma aràbiga
se li barrejarà lentament amb l'alcohol sec
i variat que ja farà estona que es refina en-
tre els budells i l'estómac del capità afalagat.
Es llavors que la fermentació i la bul-
lida no es faran esperar gaire. Quan el cap-
ità començarà a pegar cops de puny da-
munt la taula com un viking encabritat, vol-
drà treure's l'americana i s'empassarà llum-
ins encesos en una demostració de faquir-
isme gratuït davant la concurrència torrada,
aleshores es podrà començar a pensar que
el tòxic d'aquells aïcs esgarifosos, d'aquells
cops de taló sobre l'entaulat que us resson-
en a l'encèfal i el Solera oliós barrejat amb
l'esperit de vi, hauran fet la seva feina i
que el capità ja en té prou. Aleshores no
resta més que acompanyar-lo fins al bell
mig de la Rambla, orientar-lo de cara a
Colom i dar-li una petita empenya inicial-
dora d'una ziga-zaga de tanta envergadura
que el carrer li serà estret.

Hi ha capitans que no tenen tanta sort.
Aquests s'han de fer la broma sols. El cap-
ità que va sol baixa del cargo entre vuit
i nou del vespre, quan ja fa estona que la
feina s'ha acabat i ha menjat alguna cosa.
Travessa el moll de Ponent, segueix el de
Sant Bertran, passa pel davant de la Duana
fins a la pedra de toc: Colom. Llavors,
orientat, puja xano-xano cap amunt i les
lluminàries del barri de Santa Madrona l'a-
treuen com una papallona engegada per la
llum incandescent.

Per ell com per l'altre, Espanya serà Bar-
celona i Barcelona seran les Drassanes i
«The Red Lion» o «La Criolla», on ha co-
nsegut una dona de pell bruna que l'ha fet
seguir fins a una cambra miserable.

Després, sobre la mitja nit, el veurem ca-
minar indecis i oscil·lant, pel mig de les pa-
rets llagrimoses d'un carrer destarolat da-
munt d'un empedrat ple de pallofes, cap
avall, camí del cargo apeçat...

LA XUCRUTA EN COMÚ I LA CABINA

Si el capità sent la democràcia ben entesa
i li agrada alternar amb la tripulació, no
es farà pregar per assegurar-se als voltants d'una
cassola, de les dimensions d'un pneumàtic
regular, on la seva gent fa la menja embol-
callada en un fort baf de col bullida i fer-
mentada: la xucruta.

La cassola damunt les planxes de coberta
i els homes asseguts a terra amb les cames
ben creuades, el capità els presideix. A la
mà dreta, empujant-la amb energia i aire
solemniat, tenen una costella fumada, d'un
porc de la Boqueria que passà a millor vida
i que es fon a queixalades. Amb la mà es-
querra i sense més utilitat que els seus dits,

CONTRALLUM

Quan la feina s'ha acabat, els molls del
carbó prenen un aire extenuat de forces es-
gotades que li donen tot d'encant. En la
tonalitat cendrosa del dia que se'n va, els
vaixells semblen monstres adormits que ha-
gin caigut en un parany després d'una gran
enxaonada. Colles de captaïres, homes, do-
nes, infants, recullen encorbats, en un sac
i amb una escombria de vimets, les despulles
de carbó que poden quedar per terra. Aquells

Un nostramo de color

sacs, portats als vessants de darrera del Cas-
tell de Montjuïc, formaran una estiba de
pols combustible que després compraran els
safarellers dels suburbis per un preu irri-
sori i n'obindran bon rendiment.

Després, quan la nit ha envaït els molls
de ple, les ombres de les carcasses de fer-
ralla a mig buidar projectades sobre terra
es confonen amb la pedra del moll negre.

Tot és fosc. Es l'horra que dalt dels vai-
xells carboners es senten els passos del ca-
pità que dóna l'última ullada a la coberta i
que se'n va a la seva cabina a posar-se el
coll planxat que li ve ample...

Es l'horra que els gossos dels niagatzems,
a la més petita remor, lladren...

I que, arrambats a la fosc de les tanques
de fusta, tot donant copets al mur amb la
mà estesa, els invertits passen...

L'horra de la toaleta a bord

PARTENÇA

El cargo se'n va. Ahir nit s'acabà la feina
i els bodegues quedaren buides. Es féu vapor
i avui la sirena ha xisclat dues vegades. So-
bre el pont un rellotge ha deixat sentir les
sis. Es comença tot just a fer de dia. Sense
remor ni grinyols, el vaixell es separa de
l'empedrat de mica en mica, descrivint un
quart de cercle. El capità en el seu lloc, el
coll de la solapa alçat, ha donat unes ordres
breus, s'ha sentit un toc de campana i el
soroll de les màquines s'ha disparat en un
renou de cadenes. L'hèlix ha aixecat uns
remolins d'escuma enjagassada i el primer
metre de liscada ha estat traçat. Ningú so-
bre el moll. Ni un adéu, ni un bes, ni un
niocador que voleia. Res. Solament el gep
de Montjuïc boirós i endormiscat fa acte de
presència. Dos homes a babord plequen una
corda tot mirant els molls amb una gran
indiferència...

Després, des de la punta del moll del Con-
tradit, l'hem vist sortir del port ple de peda-
ços i llegendes de rovell i de verdet. Dalt
del pont, la silueta del capità immòbil en
el seu lloc, i l'hem imaginat amb la seva
pipa, amb les lletres d'un nom de dona ta-
tuades entremig dels pèls del pit i amb la
solapa batent contra el vent que bufa de
la banda de proa.

I llavors ens hem sentit i hem comprés
més que mai aquell Màrius fill del port de
Marsella, que cada vegada que sentia el xis-
cle d'una sirena se li estrenyia el cor, fins
un dia que al tercer avís de *La Malaisie*, aga-
fà el sac de roba i se'n anà enllotat a bord...

Hem revist aquell fi de film que ens va
commoure. Hem vist *La Malaisie* emportant-
se'l, com sortia per la punta del port a con-
trallum camí de terres llunyanes...

Ens hem sentit Màrius. Ens hem quedat
embadalits amb una espurna de tristesa, mi-
rant el cargo carboner com s'allunyava mar
endins, fins que la ratlla de fum negre no
ha estat més que un fil imperceptible i la
seva carcassa de ferro un punt petit a l'ho-
ritzó.

J. E. BARTRINA

L'APERITIV

Carles Riba i el Premi Folguera. — Es
queixen alguns estimats companys de lletres
de crisi de lectors i de crisi d'atenció per part
del públic. Es queixen també que la burocrà-
cia es menja l'oci o el treball creadors, i qui
diu la burocràcia diu el periodisme i altres
tares extenuants i sòrdides, producte del tris-
tíssim progrés material que vivim. Es donen
conferències, s'obren enquestes — ara mateix
he rebut una d'aquestes enquestes formulada
per l'Ocell de Paper —, tothom diu que el
públic no està per literatura, ni per coses
desinteressadament espirituals, que la política
s'ho empassa tot, que la gent només nodreix
els ulls amb la picabaralla dels ambiciosos i
dels estomacals tastapastes sublims de la vida
pública. Jo dic simplement que no hi ha tal
crisi, ni tal haca ni tal barraca. Que si el
públic només s'interessa amb les anècdotes
estripades i espectaculars, pitjor per a ell; ja
se'n cansarà un dia o altre. Jo crec, simple-
ment, que mentre a la Generalitat hi ha crisi,
i tots els grans polítics, els polítics i els
polítics treuen fum pel nas, passen la ma-
roma, fan volar l'estel o fan jocs de mans al
voltant de la cua d'un gos o en les explosions
retòriques d'una assemblea, a Catalunya pas-
sen coses importantíssimes, coses de gran
qualitat i de gran categoria; si el públic no
se'n adona, torno a dir que pitjor per a ell;
jo tinc la sort d'adonar-me'n, i em conside-
raria el més tronat dels criminals si no fes
constar aquestes coses, i si des de la meua
modestíssima esfera no intentés obrir una
mica els ulls del públic.

Una d'aquestes coses importants i de gran
categoria és la traducció de les tragèdies
d'Esquil, obra mestra de Carles Riba, que
ha començat a publicar la Fundació Bernat
Metge. Ja sé que a'gun personatge d'aquests
que ara escriuen en els diaris, personatge
sortit de les clavegueres que potser es pensa
tocar amb el dit al cel, dirà en llegir aques-
tes notes meves: «Ves amb què surt ara
aquest beneit! Que se'n en dóna a nosaltres
d'Esquil! i les seves tragèdies!»

Però que consti, jo no escric mai per cap
d'aquests personatges, als quals la lamentable
inconsciència del país ha donat belligerència.

Jo afirmo que la traducció que ha fet Carles
Riba d'Esquil representa un dels brillants
més considerables de la corona de la nostra
cultura. Fa dies que jo tenia ganes de parlar
d'aquesta traducció, en la qual Carles Riba
ha sabut donar tots els esgaris autèntics,
tota l'arquitectura flamejant i tota la tensió
nerviosa d'un dels poetes més bruts i més
elegants que han existit al món. Carles Riba
m'ha revelat a mi, tristíssim ignorant de la
llengua grega, un Esquil nou, un Esquil amb
una grandesa i una profunditat insospitades.

Jo volia felicitar el meu estimat amic, des
d'aquestes pàgines, per la seva divina tra-
ducció, i ara la meua felicitació va acompanya-
da d'una altra, conseqüència d'haver ob-
tingut Carles Riba el primer Premi Folguera
pel seu llibre d'*Estances*. El jurat del Premi
Folguera ha demostrat en una època tan con-
fusonària i tan olla com la que estem vivint,
que sabia fer un gest molt intel·ligent i molt
elegant premiant el poeta Carles Riba. Per-
què Riba no és un escriptor espectacular;
molt probablement no arribarà mai a commoure
un gran públic; probablement la seva obra
només serà gustada en tota la seva profundi-
tat i en tot el seu matís per un nombre re-
duït de persones, que creuen que el gran art
no es lliura fàcilment, ni està a l'abast de
totes les epidèmies, sinó que té les gràcies
recondites i difícils dels zoòfits rars i mera-
vellous amagats en el fons de les àgües
marines. La poesia de Carles Riba viu en
aquells climes càlids de la inspiració, en els
quals es fonen les idees amb les més afines
derivacions de l'instint i del subconscient. Els
versos de Carles Riba pertanyen a la més
ambiciosa i a la més noble de les retòriques;
intenten crear amb les paraules fantasmies
d'un món moral i d'un món intel·lectual, ex-
clusius i personalíssims. Es per això que la
poesia de Carles Riba no és per als lectors
indifents i distrets, i a propòsit d'aquesta poe-
sia el primer humorista gratuït podrà dir
qualsevol vacuïtat, qualsevol grolleria.

Jo repetixo que és un gest elegantíssim
del jurat del Premi Folguera d'haver-li con-
cedit el premi inicial. Joaquim Folguera era
un intel·lectualista pur, però autèntic i tocant
de peus a terra; no era un foll com altres
intel·lectualistes que roden per aquest país.
Un premi batejat amb el nom de Joaquim
Folguera no podia en el moment present anar
a parar a unes mans més dignes que les de
Carles Riba. Aquest fet, per les persones que
ens estimem el nostre país i la dignitat del
nostre país, ens aconhorta una mica, i ens
compensa d'algunes imbecilitats que tenim
de contemplar amb un relatiu somriure apa-
rent. A Carles Riba no el té d'espantar que
li parlin de crisi de lectors, ni de crisi lli-
terària, com tampoc m'ha espantat mai a mi.
Carles Riba pot estar ben tranquil i ben se-
gur de la seva obra d'humanista i de poeta.
Les anècdotes passen, la barroeria i la in-
consciència es desinfeixen una hora o altra,
i nosaltres tenim una gran fe en el nostre país.
Carles Riba pot estar ben segur que Catalu-
nya agrairà molt més la seva obra, que les
vociferacions de tots els salimbancus i de
tots els il·luminats que corren amb la marca
de llur analfabetisme enganxada a l'esquena.

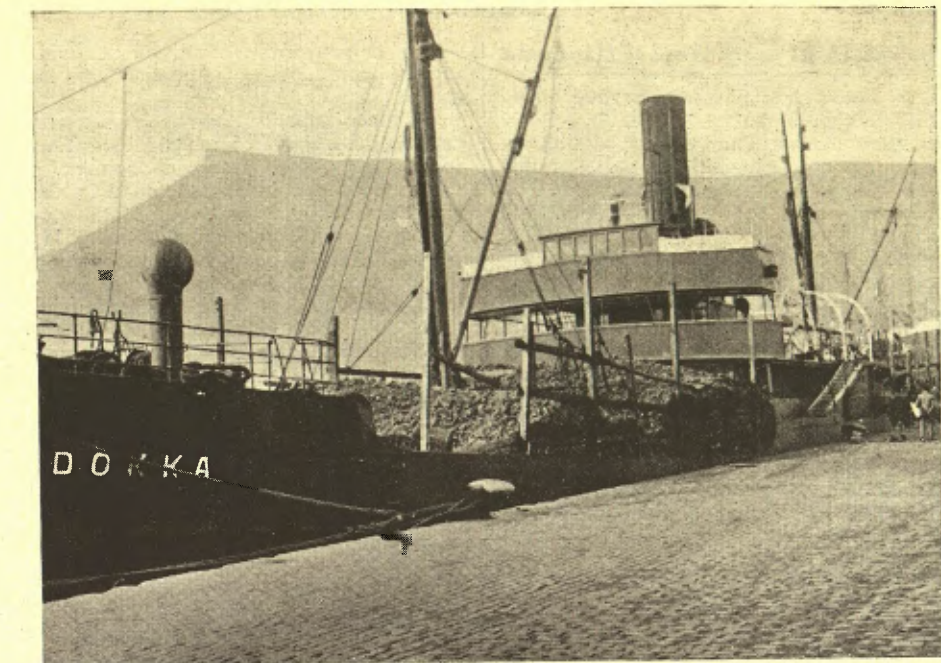
JOSEP MARIA DE SAGARRA

GUTENBERG, S. A.

Maquinària, Tipus, Filetatge de
bronze, Tintes i Utilitatge per les
Arts Gràfiques

Aguilers, 1 i Via Laietana, 4
Tel. 15524 - BARCELONA

Ha arribat un cargo

es descobreix la silueta del capità que ha
acabat la seva feina i recolzat a la barana
mira cap al cim de Montjuïc. Un grinyol
de cadenes es barreja amb el soroll d'un
sofregit i manegat de paelles que surt de
la cuina oberta... El remolí provocat per un
gegant italià en partença, el remou una o
dues vegades com si l'hagués despertat. Tot
seguit reprèn la immobilitat d'un monstre
en el descans...

Després que un vaixell ha tirat les esca-
letes, rep la visita gairebé protocol·lària pel
que té d'irremissible de dues gitanasses ca-
talanitzades en el nostre barri de Sans, exu-
berants de volum i pell, cabell negríssim i
abundós, amb un «moño» pintoresc que els
arriba a mitja esquena. Si haveu donat un
volt pel port en el curs d'un matí o d'una
tarda de qualsevol dia feiner, ja sabreu de
qui us parlem, car és difícil no trobar-les
i ben fàcil remarcar-les. Cada dia fan el
port de l'Esquellera a l'Aeronàutica, i vaixell
gran fardell sota el brag, pugen per l'esca-
leta com si fossin a casa seva. Un cop dalt,
obren el fardell i ofereixen a la tripulació
mitjons, mocadors i samarretes i algun re-
lloge escadusser. Si el capità és un *bon vi-
vant* i és d'aquells homes que la vista d'una
pell de dona li fa venir palpitations, no li
passarà desapercibuda la matinera visita i
sentirà imperiosos desigs d'examinar les sa-
marretes, i per tal d'examinar-les millor, farà
passar una gitana i el corresponent fardell
a la seva cabina particular i no s'oblidarà
mai de tancar la porta. Al cap d'una esto-
neta sortiran, ella sempre amb el fardell sota
l'aixella i ell un xic congestionat encenent
una cigarreta. I ni ella explicarà el que ha
venut ni ell el que li ha comprat. Això no
interessa pas als altres.

Després, el capità, que és un tipus d'home
baix com estatura i de forta complexió, amb
alguna cosa de gripau i de *bottlegger* i tam-
bé de peixater, s'afaitarà i ens ensenyarà
un clatell torrat ple de sacsons del gruix
d'una salsitxa i arrugues molt endinsades,
mentre es renta ben bé la cara abocat dintre
d'una palangana que llueix uns grans pelats.
Seguidament es posarà unes sabatasses de
color torrat i de sola molt gruixuda i un
vestit blau fosc que ha dormit dintre d'un
armari des de l'últim port d'escala o de sor-
tida i es decorarà el començament de la pi-
trera amb un coll planxat que no té llustre,
d'una alçaïra demodada i que li vindrà tam-
bé molt ample, i una corbata mecànica amb
molles i disparador en la instal·lació de la
qual no perdrà gaire temps. Aleshores, ben
disposat, baixarà l'escala estreta i se'n anirà
cap a ciutat...

L'HOMME DE MAR QUE DESEMBARCA

Quan un capità o un nostramo foraster
arriba a la Porta de la Pau, el primer que
li atrau l'ull és un rètol de l'*exchange* que
veu en un recó, i cap allà es dirigeix. Mo-
neda canviada, surt de la casa de canvi mi-
rant-se-la en el palmell de la mà estesa. Ge-
neralment sortint d'aquesta feina no desapro-
fita mai l'ocasió d'apagar la seva set en la
terrassa de vidrires del Bar Cava Univer-
sal, situat a tall de germà siamès, costat per
costat, de l'*exchange* que hem citat. Aquest

ABRICS CONFECCIONATS
COM ELS DE MIDA

F. Vehils Vidal

7, Plaça Universitat, 7

Tall immillorable

Confecció superior

Classes extremes

DES DE 75 Ptes. - 90 Ptes.
125 Ptes. i 150 Ptes.
PLOMES 16 Ptes. - 20 Ptes.
25 Ptes. i 30 Ptes.

En aquell moment el *cante jondo* amb els

UN PAÍS DEL QUAL ARA ES PARLA

La colònia de Rio de Oro

Amb ocasió de la guerra europea, hi ha gué a Barcelona una penúria de bacallà. Caresia és sinònim d'encariment. El bacallà, com altres articles alimentaris, arribà a uns preus tan cars, que un dia les nostres dones pararen el treball de les fàbriques i circularen amunt i avall dels carrers per a protestar a grans crits davant de les autoritats de l'augment de les subsistències.

Fou en aquella ocasió que l'Emiliano, que aleshores mangonejava a l'Ajuntament, va proposar en mig de la sorpresa general que

Com és natural, França, que en aquella època no havia ocupat el Marroc (pel contrari, ni tan sols havia obtingut un reconeixement del seu dret a ocupar-lo), ni la Mauritània, quan de fet el Senegal era una colònia molt llunyana i que el Sahara constituïa una taca francesa, com només per fer bonic en els mapes, no posà cap obstacle a l'establiment definitiu d'Espanya a Rio de Oro. Es més, l'encoratjà a fer-ho, perquè tenint en compte el veïnatge de les illes Canàries no li era agradós que fos una altra

Iugoeslàvia

El tractat de Trianon creà, en 1919, la Iugoeslàvia sota el títol, d'aire federatiu, de regne dels serbo-croates i dels eslovens. Aquest Estat, al qual s'adheriren tots els eslaus del Sud, comprenia Sèrbia, una gran part de Macedònia, Bòsnia-Herzegovina, Montenegro, Dalmàcia, Croàcia, Eslovènia i Banat. Una llengua comuna, el serbo-croat, uneix aquests pobles.

Amb tot, els croates usen l'alfabet llatí i els serbis l'escriptura ciríl·lica. Els croates, els eslovens i els dalmates són catòlics; els altres iugoeslaus són ortodoxos, amb grans illots islamites (a Bòsnia i a Macedònia sobretot).

D'ençà que Iugoeslàvia fou formada, la tendència centralista sèrbia dominà el govern. Era, naturalment, la tendència del rei Alexandre. El primer cap del govern fou un panserbi, el diputat Pasitch.

Després de l'assassinat del ministre Esteve Raditch (líder del partit camperol croata) i del seu germà, en una sessió parlamentària, per un nacionalista feixista serbi, Iugoeslàvia conegué una gran crisi política, agreujada per la crisi econòmica. El 6 de gener de 1929 el rei Alexandre decidí la dissolució del Parlament, l'anul·lació de la Constitució i la supressió de tots els partits polítics. Cridà a la presidència del Consell un dels seus amics íntims, el jove general Zivkovich, apassionat paneslavista.

Fou la dictadura militar. L'inconvenient ben conegut de les dictadures militars és la dificultat de trobar diners. La finança nacional tanca la bossa, la finança internacional no obre pas la seva. I es comprèn; una dictadura pot ésser tombada i el govern successor no reconeix els deutes del seu predecessor. En 1930 el rei i el seu ministre constataren que les caixes del tresor s'omplien molt malament. I apel·laren al banquer: França. El rei feu un viatge oficial. París li féu comprendre discretament que un règim parlamentari seria molt ben vist pel Parlament francès al qual es volien demanar diners.

El 3 de setembre de 1931, era proclamada una nova Constitució, seguida d'eleccions. Ara que cal saber com aquestes foren fetes. Com que els antics partits eren dissolts, no pogueren presentar candidatura, i, d'altra banda, cap nou partit no fou admès. En resultà que només es presentà una candidatura per circumscripció: la governamental. Sortí elegida pertot, en escrutini públic... amb un total enorme d'abstencions.

El Parlament de fantasia resultant posà furiosa l'oposició croata; els liberals serbis, força nombrosos, també es van pendre malament la cosa. I encara pitjor, els medis universitaris. L'obertura del Parlament coincidí amb la de curs a la Universitat, i hi hagué manifestacions d'estudiants, que acabaren totes amb sang. La Universitat fou tancada, i a cada temptativa d'obertura, es reproduïren els aldarulls. Els estudiants també anaven a manifestar a les representacions del Teatre Nacional, cridant: «Prou drames socialistes! Volem teatre de tendències socials!».

El rei estava desbordat per la seva dictadura i els seus partidaris. Ja és sabut que és més còmode ficar-se en una dictadura que no pas sortir-se'n. El general Zivkovich era cada dia més impopular i el rei decidí canviar-lo per Marinkovich.

Però ni així semblen voler arreglar-se les coses. França segueix refusant nous crèdits a Iugoeslàvia. A més a més, Croàcia, Dalmàcia i Macedònia insisteixen cada vegada més en llurs reivindicacions. Sobretot entre els croates, s'ha exacerbat un sentiment separatista, capaç de fer esclatar una revolució qualsevol dia. És de Zagreb, capital de Croàcia, d'on sortirà el primer senyal.

La dictadura ha tingut per efecte la naixença d'un moviment nacionalista-feixista serbi, dirigit principalment contra Croàcia i totes les minores nacionals iugoeslaves. Aquests nacionalistes feixistes no dubten d'emprar l'acció directa. Han anat tan enllà, que ja no sostenen la dictadura ni el rei: els reprotxen l'abandonament del general Zivkovich, la Constitució, el Parlament... L'extremisme d'aquests feixistes ha fet que els vells partits serbis, dissolts però latents, radical, demòcrata i camperol, han abandonat les idees del centralisme serbi i s'han decidit per la causa federalista. És, en efecte, la solució federal l'única manera de salvar Iugoeslàvia, si el rei Alexandre té prou audàcia, havent fracassat en el seu esforç de «serbització» a la força, per implantar un règim federatiu.

Però potser ja és massa tard perquè el remei tingui alguna eficàcia. A hores d'ara ja hi ha prou símptomes precursors de la imminència de la bancarrota econòmica i de la revolució.

FRANCIS MILAN STUHEC

La passió política a Alemanya

A Alemanya, on la tensió política arriba als extrems més violents, la treva dels confiters no s'instituí implícitament, sinó que fou pactada, senyalant-se'n com a final el 31 de desembre. Immediatament, ja tingueren lloc uns quants assassinats polítics. A aquesta puntualitat fa referència el dibuix que acompanya aquestes ratlles.

—Espera't, encara falten cinc minuts.
(Welt am Montag, Berlín)

LA SITUACIÓ INTERNACIONAL

Més difícil cada dia

La crisi que d'algun temps ençà, per diverses raons psicològiques i materials, treballava la Societat de les Nacions, s'ha agreujat sensiblement amb el canvi de govern —i qui sap si de règim— esdevingut a Alemanya. Els que des de bon principi hem defensat la institució ginebrina, no podem constatar-ho sinó amb amargor.

La palesa impotència de l'organisme eminentment antibèl·lic per a evitar conflictes entre els Estats que en formen part, no podia deixar de tenir una seriosa repercussió sobre

ningú, si la impulsivitat de Hitler no ens fes preveure algun d'aquells *fets consumats* de què parla Stresemann en les seves Memòries com de coses fàcils de verificar-se. L'anèxió d'Àustria a Alemanya, per exemple, una invasió de camises brunes o de cascos d'acer, avui frateritzant, a Pomerània, són coses que es poden produir d'un moment a l'altre, amb la inevitable tragèdia que cada u pot preveure.

La relativa moderació inicial de Hitler no pot —repetim-ho— tenir efectes tranquil·lit-

La comissió de la S. de les N. arribant a Manxúria

la seva solidesa. Deixem de banda el que ocorre a l'Amèrica llatina, on la idiosincràsia encara dominant no es caracteritza pas per l'esperit de moderació i de conciliació indispensable per tal de participar en una institució com la de Ginebra. Però això, encara que deplorable, és transitori i no és per preocupar massa els legistes.

El fet greu és el que fa referència al Japó, gran potència que entrà a formar part de la S. de les N. amb el tractat de Versalles, i l'actitud del qual és del tot rebel envers la institució. El conflicte xino-japonès és una de les coses més tristes d'aquest període històric. És tracta d'un conflicte quasi fratricida, i, per part del Japó, d'un caràcter en gran manera militarista i hegemònic.

No és del cas explicar amb detall els esdeveniments desenrotllats a l'Extrem Orient, que, no se sap per quin prodigi, Briand reeixí a contenir dintre el camp diplomàtic. Només direm que si Xina començà per fallar, no mantenint compromisos establerts en tractats regularment estipulats amb el govern de Tòquio, per les creixents cobejances japoneses —conseqüència d'una política militar exagerada— el Celest Imperi s'ha vist brutalment atacat pel Japó, de manera que avui té raó per invocar la intervenció de Ginebra contra qui vol atemptar a la seva integritat i la seva independència.

La política del Japó ha posat en una situació incòmoda els seus amics europeus, que fins ara l'havien defensat.

Es sabut que la S. de les N. havia tramès a l'Extrem Orient una comissió d'enquesta, que ha presentat un report, signat pel seu cap, Lytton, i que no ha estat acceptat per Tòquio; és sabut que una comissió de dinou ha estat instituída amb el fi de seguir les disputes i resoldre-les; són sabuts tots els esforços conciliadors del Quai d'Orsay i espeialment d'Herriot i de Paul-Boncour. Però massa sap tothom que tot ha estat debades. El govern japonès ha tergiversat molt, però fins ara no ha acceptat cap proposta directa o indirecta de la S. de les N. Mac Donald, setmanes enrera, havia aconsellat que Ginebra donés una mena d'ultimatum a Tòquio, que no havia de passar d'un temps màxim de quaranta vuit hores. En comptes d'això s'ha vist el cas oposat, és a dir, el delegat japonès amenaçant retirar-se de la S. de les N. si no són acollides les seves peticions. És sorprenent, però és així. I no és pas difícil de preveure que abans o durant l'assemblea extraordinària de la S. de les N., que sembla que serà convocada aviat, el Japó se'n retirarà, i aleshores la seva acció militar contra Xina s'intensificarà.

Però si Tòquio dona aquest pas, Xina no el seguirà pel mateix camí, i s'adherirà a la S. de les N. Què passarà aleshores? Pot la S. de les N. abandonar un país que és membre d'ella, agredit per un altre país sortit voluntàriament o expulsat de la institució?

La qüestió és d'una gravetat excepcional, i pot provocar serioses complicacions perilloses per a la pau.

Com si no bastés tot el que acabem d'exposar, s'hi ha afegit l'adveniment de Hitler al govern d'Alemanya, agreujant la situació encara més.

El bell Adolf és un decidit, quasi feroç, adversari de la S. de les N., en la qual ha declarat reiterades vegades no tenir gens de fe.

Ginebra podria passar-se de Hitler si totes les altres nacions, tret d'Alemanya, fossin solidàries entre elles. Però que en som de lluny d'un fet semblant! No és el cas de fer-se il·lusions sobre l'aparent actitud del nou canceller del Reich, menys violenta del que es pensava. Aquesta actitud obeeix més a consells de von Neurath, cap de la Wilhelmstrasse, que no pas a la voluntat de l'ex-austriac, a fi d'evitar repercussions a l'estranger que podrien ésser fatals per als interessos alemanys. Però Hitler aviat —potser més del que es preveu— seguirà el camí que s'ha traçat quan decidí d'apoderar-se del timó de l'Estat. La revisió dels tractats de pau, la rectificació de les fronteres, la unió d'Àustria amb Alemanya (l'Anschluss), el reconeixement de la paritat en matèria d'armaments, la restitució de les colònies perdudes amb la guerra, són les bases fonamentals de la política exterior del nou govern alemany. Els mitjans d'elecció per tal de sostenir aquestes pretensions no seran dissemblants dels impetuosi i violents usats en el desenrotllament de la política interior. Només amb la diferència que no és al poble alemany a qui haurà d'imposar la pròpia voluntat, sinó a governs que difícilment es deixaran impressionar per la veu gruixuda del nou canceller. Aquesta veu podria restar sense eco i no preocupar

zadors. Probablement si Mussolini va llegir Maquiavel quatre vegades abans d'assumir el poder, Hitler deu haver-ne llegit poques pàgines, perquè si per un cantó juga amb astúcia, per l'altre, des del punt de vista alemany, comet una greu *gaffe* amb la persecució contra els comunistes, cosa que l'ha enemistat amb Moscou i ha provocat l'esfondrament del que encara quedava del tractat militar de Rapallo, que unia molt estretament Rússia i Alemanya, tractat que ha rebut el seu primer cop amb la reconciliació entre el govern de Varsòvia i el de Moscou.

Creiem, donades les incògnites que hem apuntat, sorgides a seguit del canvi polític ocorregut més enllà del Rin, no exagerar dient que el malestar que fa dificultoses les tasques ginebrines, sobre les quals plana l'esperit d'escepticisme, encara pot augmentar.

Aquest estat de coses havia d'influir també en les tasques de la Conferència del Desarmament, represa aquests dies. És convicció dels que hi prenen part —de Neville Chamberlain a Benes— que si no s'instaura a Europa un acomodatament tal inspirador d'una ferma confiança que consenti la formació d'una base de seguretat, tota decisió que es prengui en matèria de limitació d'armaments serà lletra morta.

Malgrat això, cal remarcar que el pla francès presentat per Herriot i Paul-Boncour, que ara està en examen, havia recollit les majors adhesions, excepció feta del bloc alemany-italià-hongarès-turc, i que havia estat adoptat com a base per a les decisions a prendre. No podia ésser d'altra manera, considerant que Herriot i Paul-Boncour en llur projecte han conciliat totes les tesis, fet possible la fusió de totes les tendències, i previst aquella constitució de la S. de les N. —com d'altra banda era establert en el seu pacte fonamental— en un Superestat, posant a la seva disposició tots els mitjans militars internacionals necessaris per tal d'imposar les seves decisions als recalcitrants, sempre amb el ben entès dels interessos de la conservació de la pau.

Teòricament es va bé. Tenim sobre el paper uns conclusions magnífiques. Els que les han fetes possibles mereixen indubtablement d'ésser considerats benemèrits de la humanitat, i entre aquests es pot citar la valuosos delegació espanyola. Però aquestes conclusions podran ésser duteix a efecte? El front feixista, que avui parteix de Roma i passant per Budapest arriba a Berlín, és l'obstacle més fort que s'oposarà sempre a qualsevol pas decisiu en el camí de la pau definitiva. Si aquest objectiu sagrat es vol assolir, cal trencar aquell front malefic, sense vacil·lacions ni temors. I per fer-ho no calen armes; sinó acció concordant i concreta de totes les democràcies, les úniques que sincerament fins ara han acomplert una tasca intensa per conjurar el perill de les guerres.

TIGGIS

WILCO DISCO IRROMPIBLE

Companya General de Tramvies

Verificat el 1.º del corrent mes el sorteig per a l'amortització de les Obligacions al 5 per 100 emeses per aquesta Companya el 20 de febrer de 1914, han resultat amortitzades les 230 que corresponen a aquest sorteig la numeració de les quals és la següent:

SORTEIG NUM. 19

8.01 a	8.10	11.091 a	11.100
1.721	1.730	11.701	11.710
2.511	2.520	12.061	12.070
3.181	3.190	12.271	12.280
3.601	3.610	15.361	15.370
3.701	3.710	15.591	15.600
3.991	4.000	15.611	15.620
4.171	4.180	16.131	16.140
4.631	4.640	16.601	16.610
5.811	5.820	17.971	17.980
7.701	7.710	18.961	18.970
8.091	9.000		

A partir del 1.º de març propiament es procedirà al pagament del capital de les dites Obligacions amortitzades, a raó de 500 pessetes cada una, deduint pessetes 2450 pels impostos del Tresor, en la S. A. Arnús-Garí, Banca Arnús S. A. i Crèdit Lyonnais.

Barcelona, 3 de febrer de 1933.

El Director,
ALFRED ARRUGA

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Lliura: Bitllets de ferrocarril i Passatges marítims i aeris; els Bitllets, quilomètrics espanyols, a l'acte, facilitant ensem al client la fotografia necessària.

Reserva: Seients en els trens ràpids, Places en Pullmans i cotxes-llits, Habitacions en els millors hotels, Autocars per a gran turisme.

Organitza: també: Viatges individuals a **preu fet**, Excursions, Peregrinacions, Congressos, Creuers i molt especialment

Viatges de noces: a Roma utilitzant els bitllets reduïts del **70 %** que com Agència emissora dels ferrocarrils de l'Estat Italià lliura a l'acte a tot client al qual interessin.

RICINO GOLOSO DELICIOSO PURGANTE

EL CINEMA

Un parell de films

«La reina Kelly»

Dissabte passat s'estrenà, i continua encara projectant-se al Fèmina, un film mut, cosa rara naturalment pel temps que som! I amb tot, cap impressió d'anacronisme, cap esforç d'adaptació no cal per comprendre, en aquest moment històric del cinema parlat, aquest film curiós, que no és precisament una obra que ens vingui a Barcelona amb un retard excessiu; simplement es tracta d'una obra que ha costat molt de portar a cap, molt més

del barroc, el plaer inconfusible en l'exhibició d'espectacles feixucs de cinisme i de brutalitat. Espectacle que cobreix sens dubte una nostàlgia, un anhel inconfessable, perquè el seu autor és el primer de no creure-hi. Un escèptic, però un escèptic a desgrat seu, un home que voldria que fos veritat tot allò que ell creu impossible. Les seves obres són expansions que tracten d'encomanar als espectadors l'amarga experiència mundana amb què Eric von Stroheim fecunda la seva imaginació artística.

Un bell contrallum de «Per la llibertat»

encara, un cop enllestida, d'explotar-la, i una i altra cosa expliquen que ara s'estreni aquest film que no és altre que *La reina Kelly* d'Eric von Stroheim.

Film curiós ho és, i més que curiós extravagant, Eric von Stroheim es repeteix i s'exagera, i tot plegat ja pren ara el caràcter d'una obsessió un xic impertinent i l'autor fa figura de maniàtic. Vegem primer l'anècdota.

Una reina mig idiota, darrera hereva d'una dinastia de degenerats. Un príncep excèntric que viu en una disbauxa sense interrupció i que desitja una pensionista d'un convent de monges immediat. La reina, un dia, de cop i volta, realitza un desig fermentat en el despit i la rancúnia, anuncia oficialment les seves esposalles amb el príncep. Aquest, la nit abans del casament, segresta la pensionista i l'estima després d'un tendre idill al clar de lluna. Apareix la reina que vetlla durant la nit inquieta en el seu llit ple de coixins i gats i foragita a cops de fuet la noia del palau, i aquesta, desesperada, es suïcida llençant-se a un estany. El príncep, que l'endemà ha de casar-se amb la reina boja, reveu per darrer cop la pobra noia, de cos present, voltada de ciris encesos i de flors en l'església del convent.

En aquest film retrobem aquelles coses que tenen obsessió a von Stroheim. La sàdica juxtaposició de l'abjecció amb la puresa, els ametllers florits, la iconografia religiosa, la decoració excessivament recarregada, el gust

Com que és un home intel·ligent, com que és un home sincer, un film com *La reina Kelly* és vist amb una atenció apassionant, la qual cosa no treu que al final hom no pugui per menys de concedir que tant dir les mateixes coses i tant alçar el to de la veu, a la llarga pot resultar improcedent. Eric von Stroheim, incomprens? Potser sí, però si ell no es decideix a girar la vista, a multiplicar els seus tentacles, la seva obra és cosa liquidada. El seu cas és interessant i així ho hem concedit presentant *Aviació* al públic de Barcelona i elogiant des d'aquí *La marxa nupcial*, però el seu cas no pot ésser per nosaltres exclusiu. *La reina Kelly* a estones fa somriure tot i la gravetat del cas; l'autor sembla aprofitar l'avinentsa que Glòria Swanson amb el seu talent i els seus diners li ha ofert, per descarregar, penssem per darrer cop, la seva irritació personal amb un èmfasi que, com diem, ja resulta propi d'un maniàtic.

«Per la llibertat»

El gran avantatge del darrer film de Trenker, *Per la llibertat*, damunt de la seva producció anterior, escau a haver elegit per motiu bàsic un tema eminentment cinematogràfic. Fuga dinàmica, cadències èpiques, preocupació de donar una extensiva visualitat als ingredients de l'acció. Un motiu col·lectiu que es refereix a la revolta dels patriotes del Tirol contra la invasió napoleònica i un simpàtic conflicte sentimental combinats amb gran habilitat en una mateixa acció continua; un escenari natural ple de grandiositat, de poesia penetrant i que ve tostemps a airejar el film; una incontestable consciència del cinema posada al servei d'un entusiasme gens fingit: heus ací el que ens ha donat un bell film com és *Per la llibertat*. Hom excusarà a llurs autors la llargària amb què alguns motius especialment espectaculars han estat tractats, així mateix com algunes sobreimpressions dins un gust avui ja un xic *démodé*. Després de tot es tracta d'un film que és el millor que Alemanya ens ha donat, després de *Noies d'uniforme*, aquest any. Havent de restringir les dimensions d'aquest comentari, és aquest el millor elogi que podem fer d'aquest film tan ple d'encerts.

JOSEP PALAU

Fi de temporada
Articles a fora preu
durant el mes de febrer

JAUME I, 11
Telèfon 11655

LA GLORIA, LA FORTUNA
l'amor... es rendeixen a

UN FILM ALEGRE i OPTIMISTA
amb una TÈCNICA INTEL·LIGENT
Vegeu-lo al

Fantásio

PANORAMA

Studio Cineaes

En la darrera sessió de Studio Cineaes, divendres passat, fou presentada la pel·lícula d'A. Granovsky *Les maledictes del Sr. O. F.* Esperant parlar-ne amb més extensió quan es projecti en sessions ordinàries, diguem només que es tracta d'un film la realització del qual no treu tot el partit de la riquesa evident de la primera matèria que el realitzador tenia entre mans.

Per nosaltres, el millor de la sessió fou el film de dibuixos animats colorits de Walt Disney, *King Neptune*, d'una fantasia i d'una vivacitat extraordinàries. Neptú castiga un vaixell pirata que ha raptat una sirena. La riquesa d'elements que un tema així pot donar, és incalculable. Afegiu, a aquest tresor, les troballes de color, de dibuix i d'humor en què Disney és inexhaustible, i... procureu veure el film, d'una imaginació insuperable, que ha trobat en el color un element més per constituir un dels gèneres de diversió més rics del món.

Completaven el programa: un film d'avantguarda, *La mort d'un russeau*, de Li-vet, que ningú no va entendre i molts ni s'hi amoinaren a provar-ho; un excellent documental, *Forges*, de Tedesco, realitzat en un gran establiment siderúrgic belga; un film de Xavier Güell sobre l'Escola del Mar de Barcelona, primer d'una sèrie sobre l'obra de cultura de l'Ajuntament, film ben intencionat, amb trossos singularment reeixits, i sobretot d'un interès ciutadà sobre el qual no cal insistir de tan evident com és.

Films d'aviació

Se n'han estrenat dos gairebé al mateix temps: *Titans del cel*, de la Metro, a l'Ur-quinaona, i *Homes sense por*, de la Universal, al Tivoli, seguint aquell costum de les coincidències de temes que tot sovint s'ha de remarcar en els programes.

El primer, amb Wallace Beery, Clark Gable i Dorothy Jordan, és dedicat a l'aviació de la marina americana; el segon, amb Ralph Bellamy, Glòria Stuart i Pat O'Brien, al correu aeri. Tots dos són dedicats a exaltar l'esperit de companyonia dels aviadors, vivent adhuc en els que més falles morals presenten. Són films en què la part documental pren un interès enorme, que dona ocasió a troballes plàstiques emocionants, adhuc descomptant els inevitables trucatges de taller forçosos en moltes ocasions. Com a interès de l'acció, en té més *Homes sense por*, pel nostre gust. S'ha dit que les comparacions són odioses; però en aquest cas vénen soles donada la simultaneïtat de projecció d'ambdós films.

El millor film francès

Per referèndum popular, organitzat per una revista cinematogràfica que sol procedir cada any a una prova així, ha estat designat *Fanny*, amb 1,227 vots, com el millor film francès de l'any passat.

Les altres produccions que segueixen immediatament, són: *Les Croix de Bois*, 932 vots; *L'Atlantida*, 644; *Poil de Carotte*, 342 (cal observar que tot just es projecta per desembre); *Ariane, jeune fille russe*, 310; *Il est charmant*, 201; *Les gâtés de l'escadron*, 180; *Tumultes*, 113.

Cocteau opina sobre Chaplin

Jean Cocteau ha estat sempre un baròmetre sensible de la pressió estètica contemporània. Heus ací unes línies seves recentíssimes:

«El nostre poeta màxim d'avui ha estat Charlot. Un poeta perfecte. Ens deixa inventar a cadascú el poema que necessitem. Ha disculpat i escarnit alhora la imbecilitat de la rialla. Tot el seu drama s'ha suïcidat en la corda prima del nostre somriure. Quan la sala esbotza el «clac» del seu riure, surt Charlot més tronat, més humil, més trist, més heroi i més autovíctima inevitable.

«Charlot marca una fita en la poesia occidental. França no ha entès a Charlot, malgrat l'afrancesament de la ganyota charlotiana, perquè França és insensible a tot allò que no atenyi l'exaltació. (Melodrama i vodevil.) França no ha pogut donar al cinema més que un «chansonnier» vulgar de music-hall: Chevalier.

«El món que pateix el prejudici de l'espiritualitat francesa, ha saludat en Chevalier la Sarah Bernhardt del cinema sonor. Chevalier té per a suggestions immediates, el que en Charlot era fonamental: aire i alegria del carrer, baralla i tuf de pillet, cantonada i burilla de raval.

«Darrera el gest de Charlot hi ha una escola de filosofia i de poesia. Filosofia i poesia que ja no ens serveixen per a res, que ja és decadència, pols de sentiments amagatzemats que no aconseguiran emocionar-nos. «Charlot és heroi i poeta del segle XX. Però nosaltres cerquem heroi i poeta del nostre segle, del segle XXI que va començar, per a la nostra era «superchristiana», l'any mil nou cents divuit, després de la gran guerra.»

La missa del cinema

Un periòdic parisenc ens dona compte d'un acte religiós netament cinematogràfic. A l'església de la Madeleine ha tingut lloc una «messa del cinema».

Els cronistes remarquen la sala plena a vessar de personalitats i de camèras periòdiques.

El cardenal Verdier, vestit de púrpura i d'ermí, enlaire la mà amb l'ametista pastoral, descendí l'escala de la famosa església entre una multitud entusiasta. S'obria pas per mitjà dels atlètics minyons de la guàrdia suïssa. «Semblava, diu el cronista, el passatge dels Elegits pel mig de les ones del Mar Roig.»

Les voltes de la Madeleine hauran vibrat d'una manera especial, quan Monsenyor Verdier s'ha dirigit als cineastes amb un mot evangèlic:

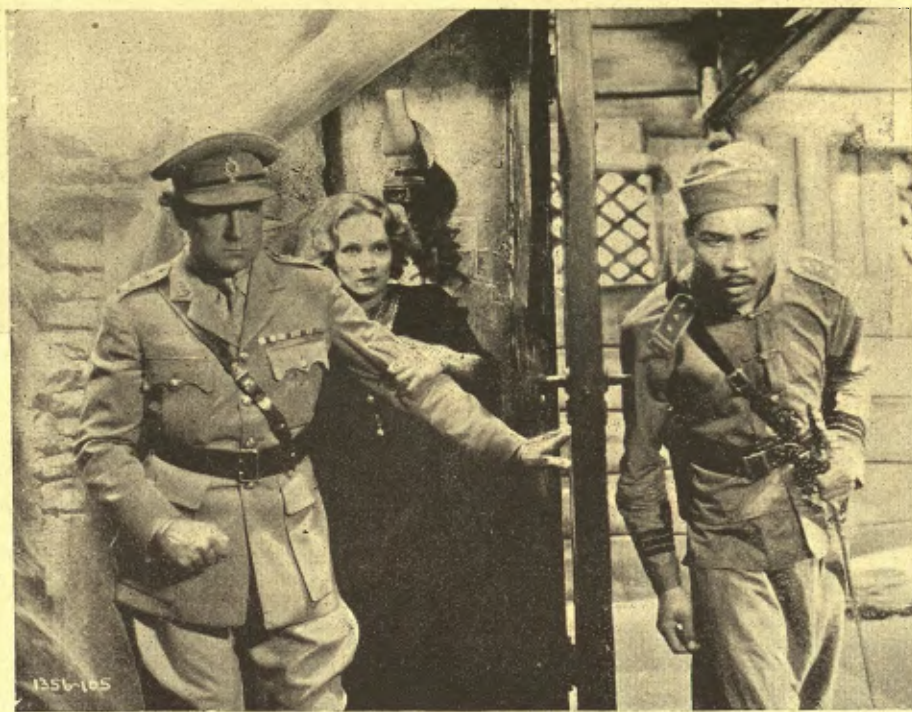
— Vosaltres! Els fills de la Llum!

El ritme del film parlat

El cinema sonor se'ns ha presentat fins ara sota tres aspectes: una modalitat en la qual la sonoritat està subordinada a la imatge, una altra on imatges i sons col·laboren estretament, i finalment una tercera forma en la qual sons i paraules juguen un paper preponderant.

Les definicions categòriques, quan es tracta d'un art com el cinema sonor, que, acabat tot just de néixer, evoluciona constantment, sempre són arriscades. Amb tot, nosaltres, obligats a pronunciar-nos, ens decanta-

Abans de tot, cal saber que el ritme del film parlat no té res a veure amb el ritme del film mut. En primer lloc, cal no oblidar que l'orella té una percepció molt més lenta que els ulls. L'oida és molt menys viva que la vista. Existeix doncs un ritme de percepció de l'oida i un ritme de percepció de l'ull. El director actual ha de sincronitzar aquests dos ritmes diferents. Ha d'aconseguir l'acord absolut entre la imatge i el verb. H. André Legrand, un bon crític, ha dit: «El film parlat ha de confondre la música dels ulls

«L'express de Xanghai»

riem decididament vers la segona modalitat.

Molts, nosaltres mateixos, enlluernats per la perfecció que havia aconseguit el cinema mut, i convençuts que el silenci era l'únic mitjà d'expressió d'un art que creïem específicament visual, acollirem l'adveniment del so amb un escepticisme i un menyspreu gairebé olímpic. Consideràvem els sons i les paraules com una mena de rellogat. I un rellogat francament inoportú. Un rellogat que calia tractar despectivament, tot i murmurant d'amagat el clàssic *Hostes vingueren...* Però aviat hem hagut de rectificar. Un Sternberg, un Mamoulian, un René Clair, altres directors intel·ligents, s'han encarregat de demostrar-nos que el so és tan ric en possibilitats com la imatge, i que cal tractar-lo amb tants miraments com aquesta. No es tracta, doncs, de supeditar els sons o les paraules a la imatge, sinó de realitzar la seva concordança.

Són pocs encara els que han trobat solució als nous problemes que l'arribada del sonor ha creat. El ritme és gairebé sempre absent de les produccions parlades. Molts directores, que han volgut reaccionar contra el dit teatre filmat, en el qual els diàlegs jugaven un rol de primer pla, han establert el *découpage* dels seus films com si tinguessin entre mans una pel·lícula silenciosa. S'han servit del ritme del cinema mut. I damunt aquest canemàs han afegit sons i paraules. Error greu. D'altres han cregut trobar la solució reduint el diàleg a la mínima expressió. Però han oblidat que no es tracta de quantitat sinó de qualitat. La imatge té un valor segons la seva dimensió i la seva situació. Així dels sons o de les paraules. No es tracta de restringir-los o d'emprar-los amb llargueses, sinó d'utilitzar-los intel·ligentment.

SEBASTIÀ GASCH

PER FI!!!

La pel·lícula perfecta

PER LA LIBERTAD

ART PUR

FOTOGRAFIA SUBLIM

PAISATGES DE MERAVELLA

EMOCIÓ DINÀMICA

UNA PEL·LÍCULA UNIVERSAL

Estrena avui, en sessió de gala, al

COLISEUM

CAPITOL

AVUI

La mujer pintada

per Spencer Tracy i Peggy Shannon

Un doble programa FOX

EL TEATRE

El concurs de teatre amateur

L'entusiasme i la bona voluntat esmerçats sense cap recança, a prova d'obstacles de tota llei, per aquest excel·lent promotor que és Lluís Masriera, per aquest porfidiós i incansable Claudi Fernández, per tots aquests homes amants del nostre teatre que han sabut crear, acréixer i articular la Federació Catalana de Societats de Teatre Amateur, donà ja un bellíssim resultat en el primer concurs que, per tal de jutjar i qualificar l'actuació de les nostres companyies d'aficionats, fou organitzat l'any 1931.

mateur que dedica totes les seves energies a ofegar en si mateix tot el que d'original hi pugui haver i en les seves interpretacions s'escarrassa a imitar la d'algun professional famós. A poc a poc desapareixen de les nostres escenes d'aficionats els petits borrassos sense gràcia i sense talent, desplaçats per altres actors, més o menys talentosos, però que donen a llurs papers un accent més personal i viu que no aquells altres que, emmirallant-se en l'actuació de les grans figures, es preocupaven més dels tics, dels gestos, de la veu

LLANTERNA

Els balls russos

Tenim la intenció de publicar un article sobre el conjunt dels que ens ha presentat la Sra. Bronislava Nijinska al Nou. L'ajornament de l'estrena ens ha impedit de fer-ho aquesta setmana, com volíem. Però no per això hem de deixar de remarcar, tot anunciant un article sobre ells en el número pròxim, que aquests balls russos constitueixen un dels espectacles més dignes que ara es poden veure a Barcelona.

Durant vint anys, els ballets russos, en els temps de l'inoblidable Diaghilev, eren els portadors de les novetats musicals, plàstiques, pictòriques i coreogràfiques. Semblava que gran part de la vida musical i artística depengués d'aquell home. Avui, però, els balls russos ja no tenen aquell caràcter. Avui viuen només de les troballes de Diaghilev i dels seus col·laboradors; però sense donar un accent nou, sense provocar les discussions d'abans ni suscitar cap inquietud. Són tanmateix un bell espectacle, però mancat d'aquella flama creadora del seu inspirador.

Això però no és cap raó perquè no s'hagi de conservar aquest espectacle, tot esperant que alguna altra personalitat extraordinària en tregui les possibilitats que encara no estan exhaurides.

Mentre això no es produeixi, acontentem-nos fruint de l'espectacle que donen els servadors de la tradició instaurada, entre els quals cal comptar la companyia que aquests dies actua a Barcelona.

L'animadora, germana del gran Nijinsky, autora de la coreografia de tots els balls, fundadora del Teatre de la Dansa, dona proves d'una gran imaginació i d'una gran fantasia, i, sobretot, reix a fer dels seus espectacles el que han d'ésser: una interpretació eminentment i purament plàstica, que no necessita explicacions literàries.

Els altres components de l'espectacle, tots, participen de l'entusiasme de la Nijinska, visible sobretot en els grans conjunts, disciplinats i harmònics, que haurien d'ésser una lliçó per als espectacles indígenes.

Llàstima que l'orquestra no estigui a l'altura de l'espectacle.

«Anar al teatre»

Paul Achard — hem dit Paul, no Marcel Achard — diu que ha exclamat moltes vegades sortint de veure tres o quatre actes de comèdia: «Vet aquí uns que treballen pel cinema i que mataran el teatre!» Actualment, és cert, el cinema, a tot arreu, és benefici del mal teatre; se'n beneficia àdhuc el mal cinema. I això és el que fa l'extraordinari del cas. Perquè el que semblava lògic que passés, era que el cinema servís per depurar el teatre, i això potser passarà quan, a força de films mediocres, el públic se'n cansarà. Però, aleshores anirà al teatre? Perquè, francament, potser no guanyarà gran cosa; total haurà anat d'una mediocritat a una altra.

L'esmentat crític tem que desaparegui una frase del vocabulari corrent: «anar al teatre», és a dir, dedicar unes quantes nits cada mes a assistir a una obra dramàtica o lírica. La immensa majoria del públic, en efecte, que anava al teatre habitualment, no es preocupava massa del programa. Anava a passar l'estona, sabent que, poc més poc menys, li seria donat de veure una obra si més no discreta, interpretada acceptablement. Ara ja no passa res d'això. La majoria del públic va al cinema acostumat, el més a prop de casa, sense amoïnar-se massa del que haurà de veure. L'habitud d'anar al teatre en aquell sentit, s'ha convertit en l'habitud d'anar al cinema.

El Circ Calder

Només els components dels A.D.L.A.N.— i els pàgesos de Montrouge — havien pogut fruit de l'espectacle creat per l'escultor americà Alexander Calder, un circ miniatura del qual parlà ja en aquestes pàgines el nostre col·laborador Sebastià Gasch (número 191, 29 de setembre de 1932).

Ara serà possible de veure en públic «el circ més petit del món», ja que dissabte i diumenge vinent en seran donades unes representacions a les Galeries Syra.

Aquest espectacle interessarà tots els aficionats al circ en gran, del qual veuran una síntesi caricatural: un circ de debò, però com mirat amb els binocles a l'inrevés i vist amb els ulls d'un Bagaria, com ha dit Ramon Gómez de la Serna de l'espectacle caricatural i metafòric creat per l'escultor Calder, del grup parisenc «Abstraction-Création».

Legrand-Chabrier, l'autoritzat crític de circ, ha parlat diverses vegades, en termes de gran consideració i elogi, d'aquest espectacle original i únic, d'una fantasia i una agilitat meravelloses, que dona l'atmosfera veritable del circ gran en un espai reduïtíssim i amb mitjans senzills.

Es un espectacle satisfactori per a les persones, grans o petites, susceptibles de copsar el valor de la ingenuïtat, de la frescor i de la poesia del circ.

Giraudoux i el món

Jean Giraudoux és un profeta desconegut a la seva terra. Més que els francesos, han estat els estrangers els que han descobert la seva obra i li han reconegut un valor excepcional dins de la literatura contemporània. I això que en el cas de Giraudoux no concorren aquells elements que fan completament universal l'obra d'un escriptor. Al contrari, tot el que ha produït porta el segell indeleble del país de l'autor, té aquelles qualitats que han fet arreu insubstituïbles les modes, els perfums i el vi de

escriptors contemporanis i és la conseqüència lògica de l'impressionisme formal per què passaren fa uns anys. Al costat d'aquest preciosisme, afegim-hi un estil constellat de mots colorits i llampants i un lèxic que potser no té cap més escriptor francès d'ara. Tot això barrejat és prou per allunyar qualsevol lector constant de Maurrois, Gide, Maurice i Duhamel.

Aquells que cerquen en una novella una acció moguda i complicada, el millor que poden fer és no llegir mai Giraudoux. Tot

Giraudoux es compon exclusivament de sensacions i pensaments, penjats a banda i banda d'una sèrie de fets, que generalment és el que menys us interessa. El que interessa sempre és el que dirà l'autor, i la manera de dir-ho.

L'argument de les seves novel·les — el teatre és cosa a part — no serveix generalment més que de bastida per muntar-hi tot el que pensa Giraudoux en aquells moments. No vol dir que no tingui interès, però l'oblidu tot seguit i l'atenció es concentra en allò que llegiu, i no us interessa pas saber per què l'autor parla en aquell moment d'una cosa qualsevol. La prova d'això la teniu en el fet que quan agafa un tema vell, com és en el teatre la fàula d'Amfitrió, Giraudoux — que ja confessa ésser el 38è en la dinastia dels autors que han tractat el tema — us dona, sens dubte, la més humana, i alhora la més irònica, de les interpretacions d'aquell mite. I sobretot veu el tema de la manera que més s'escala a l'època. Sota el prisma sentimental i cínic alhora de l'humorisme.

Aquest humorisme, el mateix Giraudoux l'ha descrit en tractar del preciosisme, aquest

Jean Giraudoux

França. Té aquella barreja d'elegància natural i d'ironia irreverent, que són potser l'essència del famós *esprit* francès.

Quan Giraudoux començà a escriure, cap allà pel 1909, els seus contemporanis no hi veïeren altra cosa que un impressionista més. El seu primer llibre *Les Provinciales* tingué un èxit relatiu. O millor no tingué èxit. Vingué la guerra i després aquell període de desguitament còsmic de la postguerra, i començà a sonar el nom de Giraudoux per les revistes franceses i estrangeres. Les seves interpretacions de la guerra — *Adorable Clio* —, i les novel·les d'aquesta època: *Simon le Pathétique* i *L'école des indifférents*, li proporcionaren un medi bàsic de lectors cultivats i fidels. El nucli dels descobridors. Després vingueren les traduccions a la major part dels idiomes estrangers, i *Siegfried et le Limousin*, que li donà una quantitat més gran de lectors: aquells que llegeixen el llibre d'actualitat. El tema — França i Alemanya, davant per davant — era d'actualitat i la novella tingué èxit. Giraudoux la portà al teatre. La comèdia *Siegfried* fou un *gros succès* i es representà moltes de vegades. L'autor estava consagrat, i ara el nom de Jean Giraudoux figura al costat dels grans noms de la literatura francesa contemporània.

Però, a desgrat d'aquesta consagració, la seva obra resta i restarà impermeable per al gros públic. Té el defecte d'ésser d'una excessiva complexitat de pensament. O traduint-ho a la fórmula preceptiva, Giraudoux pateix de conceptisme, o com diuen a França, de *preciosisme*.

Aquest mal està força estès entre els

retret que tan sovint se li ha fet. Diu que és un «mal que consisteix a tractar els objectes com éssers humans, els homes com si fossin déus i verges, els déus, gats; mal que provoquen, no pas el viure en les biblioteques, sinó les relacions personals amb les estacions i els animals». Conseqüència d'això és «un excessiu panteisme i urbanitat envers la creació». O sigui, un sentit absolutament humà de la vida i del món; una posició, ni d'observador retret, ni de visionari predicador. Una posició d'home «per al qual existeix el món exterior», com digué el seu compatriota Théophile Gautier en els temps heroics del romanticisme. Però Giraudoux, a més a més de constatar l'existència del món exterior, està constantment abocat al món més complicat de les sensacions, no sols de les físiques, sinó d'aquelles molt més complicades que constitueixen la vida de l'esperit. I les veu no amb la fredor analítica d'un psicòleg que fa novel·les, sinó amb la satisfacció i ironia d'un poeta. Perquè en últim terme Giraudoux és un dels més grans lírics del nostre temps.

RAMON ESQUERRA

Fi de temporada

Articles a fora preu durant el mes de febrer

JAUME I, 11

Telèfon 11655

El jurat del concurs de teatre amateur

Però el que es va obtenir en 1931 queda, certament, ben endarrera del que hom ha aconseguit després. El nombre d'entitats que s'han inscrit per pendre part al concurs de l'any actual ha augmentat d'una manera considerable.

Actualment han treballat davant del jurat dictaminador la més gran part de les companyies inscrites. El diumenge, dia 25, si no hi ha cap entrebanc, actuaran les darreres. Hom projecta celebrar l'adjudicació dels diferents premis amb un acte al qual serà donada tota la importància del cas. Com en el primer any del concurs, les companyies premiades actuaran davant del públic per tal que aquest pugui jutjar del determini del Jurat, del seu certor i del seu desencert.

Quan arribi aquesta actuació davant del públic barceloní per part de les companyies que hagin estat premiades, hom tindrà bon lleure de constatar una vegada més la considerable reserva d'interès, de bons i excel·lents intèrprets, que representen per a la nostra escena aquests agrupaments dispersos per tot Catalunya, de nois i noies, d'homes i dones, que aprofiten les hores vagatives que els deixen les seves ocupacions habituals per dedicar-se a la fatigosa i seductora dèria d'enfilar-se en un escenari les festes a la tarda, les vigílies a la nit, sense altre guany ni benefici que la pròpia satisfacció.

Es en aquests agrupaments d'aficionats on la nostra escena trobaria un planter d'actors i d'actrius, les dots i les condicions dels quals són una magnífica primera matèria que no pot donar de si tot el que podria, mancada com és d'una adequada elaboració en mires a l'ulterior rendiment que hom podria fer-los donar.

No em serà gens difícil de trobar en una i altra d'aquestes companyies elements que s'imposen els seus papers amb una autèntica comprensió personal. Llurs interpretacions són directes; neixen en ells mateixos, lliures de tota influència aliena. Cada un, a la lectura de l'obra que interpreta, ha creat dintre d'ell el seu paper, i després ens el dona en una expressió nova, insospitada, moltes vegades desorbitada i falsa, moltes altres, però, plena de sentit i de comprensió.

Es bo de constatar, també, com perd cada dia més terreny aquell desgraciat tipus d'a-

i del maquillatge d'aquestes que no del paper que els tocava representar.

Mai no serà prou estimulat en els nostres aficionats l'estudi directe dels personatges. És únicament d'aquesta manera que podran donar llum a la imitació sempre serà per dessota de l'original. Això a part que per bona que sigui la interpretació donada per un estel d'un personatge determinat, s'ha de comptar que sempre hi ha, fins en el personatge més insignificant, mil possibilitats d'extreure'n alguna cosa de nou, de donar-li mil matisos diferents dels que li han estat donats, fins de portar-lo a la seva transformació total sense perjudicar per a res la seva interpretació.

Amb la tria de distints elements dels que componen les diferents companyies federades, hom podria constituir un magnífic conjunt que, posat sota una direcció intel·ligent i acurada, podria rendir una actuació insuperable. Aquesta idea sembla que ha estat objecte d'atenció allà on millor es pot treballar per convertir-la en realitat.

La companyia que es formés d'aquesta manera, amb l'aportació de la part millor de cada una de les altres, sense deixar d'ésser *amateur*, com és natural, seria ajudada com convingués. Hom la dedicaria, per un temps més o menys llarg i segons les combinacions possibles atinent a la professió principal de cada un dels seus components, a l'actuació per tot Catalunya amb la presentació d'unes quantes obres que, ja per una raó, ja per una altra, hom judicaria interessants per a tal objecte. L'actuació d'aquest conjunt, lluny de representar una concurrència il·lícita a les diferents companyies locals, els seria un sanítois estímul i l'ocasió d'un alliconament.

Tot plegat, però, és feina llarga, complicada i difícil, a més que, ara per ara, no passa d'ésser un bell projecte. Potser més endavant hom podrà pensar seriosament en la seva realització.

Quan l'hora n'arribi, cal que hom pensi en la responsabilitat que aquesta organització representa; cal que hom trii amb tota cura les obres que s'haurien de representar. Cal que hom procuri, en fi, que la cosa no caigui en males mans.

JOAN CORTES

Gran èxit en
TIVOLI

L'obra cim del segle XX

El correu aerí

"Daily Mirror", New-York, diu: "L'admirable miracle de la Universal"

Bellamy, O'Brien, Gloria Stuart, Lilian Bond i Slim Summerville

ES UNA SUPERPRODUCCIÓ UNIVERSAL

PER A FOTOGRAVATS, LA CASA

ANTONI MARTI

Màxima rapidesa ■ Màxima qualitat

AVINYÓ, 19, pral. : Telèfon 17047 : BARCELONA

A. D. L. A. N.
presenta el
Circ Calder

els dies 11 nit i 12 matí i tarda
a les

GALERIES SYRA
DIPUTACIÓ, 262

Inscripcions: 5 pessetes; infants, 3 pessetes.
Informacions: G. A. T. C. P. A. C. (Passeig de Gràcia, 99) i GALERIES SYRA

J. ROCA JOIER
Rambla del Centre, 33
Passatge Bacardí, 2

Brillants
magnífics,
tallats amb
un art perfect
fecte, muntats amb una
ciència que
centuplica
llur esclat.

LES LLETRES

EL PRIMER PREMI FOLGUERA

Notes a la seva concessió

Amb la concessió del premi Joaquim Folguera es clou el primer cicle de premis literaris instituits per la Generalitat de Catalunya, sota l'advocació de tres noms gloriosos — Joan Crexells, Ignasi Iglésies i Joaquim Folguera — per tal d'estimular l'esforç per les lletres de Catalunya. Justament com si la intenció fos de fer perdurable i continuar una obra estroncada, dos dels patrons d'aquest mecenatge els exhaureix sobtadament la mort. Des del punt de vista polític, la institució d'aquests premis amb un caràcter decididament oficial em sembla un altre dels encerts de la tasca entusiasta que el conseller de Cultura senyor Ventura Gassol porta a terme. L'aspecte literari d'aquestes institucions es presta a dues menes de consideracions: una que fa referència a la necessitat de completar aquests premis amb un altre, almenys, per a l'assaig. Aquest premi tindria, al nostre entendre, la virtut d'estimular vers un treball més constructiu grups de joventut excessivament donats a una lírica sense suc, que no és pas exactament el servei que Catalunya deu exigir en aquests moments a les noves promocions. L'altra consideració ha estat exposada fa quinze dies damunt d'aquestes mateixes pàgines. Es refereix a la necessitat que el torn de concessió d'aquest premi sigui de més d'un any, per tal com avui dia el nostre contingent de producció literària no dona prou per a seleccionar una obra de mèrit suficient per a ésser elevada a la categoria de premi oficial. Fugim sobretot de qualsevol mania de grandeses.

Heus ací ara, el document oficial del veredict emès pel jurat del Premi Folguera: «Reunits al Palau de la Generalitat el 3 de febrer de 1933, a les cinc de la tarda, els senyors que componen el Jurat del Premi Joaquim Folguera: Joaquim Ruyra, president; Miquel Ferrà, C. A. Jordana, Carles Soldevila i Guillem Diaz-Plaia, secretari, per procedir a la concessió del Premi, foren posades a votació, d'acord amb el reglament, totes les obres presentades.

«En primera votació foren elegides: *Estances*, de Carles Riba, 5 vots; *L'aire daurat*, de Marià Manent, 5 vots; *Paradís*, de Tomás Garcés, 4 vots; *Poemes de Promès*, de Sebastià Sánchez-Juan, 4 vots; *El Comte Arnau*, de Josep Maria de Sagarra, 2 vots; *El veler*, d'Ignasi Agustí, 2 vots; *L'aire i la fulla*, de Josep Sebastià Pons, 1 vot; *A remolc dels dies*, d'Alfons Maseras, 1 vot; *L'anima nua*, de Jaume Rosquelles, 1 vot. Efectuada la votació per a desfer la paritat de vots entre *El Comte Arnau*, de Josep Maria de Sagarra, i *El veler*, d'Ignasi Agustí, per a ocupar el cinquè lloc, resultà elegit el primer per 3 vots contra 2.

«Passen, per tant, a la segona votació les *Estances*, *L'aire daurat*, *Paradís*, *Poemes de Promès* i *El Comte Arnau*. En aquesta votació obtenen les *Estances*, 5 vots; *L'aire daurat*, 5 vots; *Paradís*, 4 vots; *Poemes de Promès*, 3 vots; i *El Comte Arnau*, 3 vots. El desempat entre les dues darreres obres donà com a resultat 3 vots a favor dels *Poemes de Promès* i 2 a favor d'*El Comte Arnau*.

«En tercera votació, obtenen *Estances*, 5

vots; *L'aire daurat*, 5 vots; *Poemes de Promès*, 3 vots, i *Paradís*, 2 vots.

«La quarta votació donà el resultat següent: *Estances*, 5 vots; *L'aire daurat*, 4 vots; *Poemes de Promès*, 1 vot.

«I la darrera i definitiva votació proclama les *Estances*, de Carles Riba, com a obra guanyadora del Premi Joaquim Folguera, amb 4 vots contra 1 vot obtingut per *L'aire daurat*»

Una lectura d'aquest veredict fa remarcar

Carles Riba, per J. Pascual

tot seguit una cosa que em sembla d'un extraordinari interès. Més que no pas un triomf aïllat, més que no pas la imposició d'una obra per la qual tots sentim una viva devoció, hi ha en aquest veredict el triomf d'una tendència determinada, que s'accentua a mesura que el veredict va arribant al final. Dit en poques paraules, aquest veredict significa el triomf oficial d'una poesia tinguda fins ahir — encara! — com una mena de laboratori d'experiències líriques. En aquest sentit és evident que els jurats que componen el Joaquim Folguera han sobrepassat de bon tros la visió estètica dels seus companys dels premis Crexells i Iglésies.

Triomf d'una tendència. I, matemàticament, triomf d'aquella que ha portat aquesta tendència als seus límits extrems.

Tendència doble, per altra banda; límits equilibrats per tant. En la poesia de Carles Riba hi ha la més desfermada passió i a més estricta geometria. Mai — entre nosaltres — un tan vigorós equilibri havia estat mantingut entre els dos pols de l'activitat humana de l'esperit.

Hi ha hagut en els deu anys darrers de la lírica a tot el món una vigorosa reacció contra un tipus de poeta «impressionista» que encara creia en la força totpoderosa de la inspiració. Després de la guerra ha vingut una promoció de lírics que oferien en la seva vida professional una interessant orientació: eren poetes-catedràtics. Eren poetes de disciplina que sabien perfectament allà on anaven perquè sabien amb tota justesa de què fugien. Els menava una passió d'amor intel·lectual vers una tendència estructurada i capida amb totes les exigències imaginables. I com a resultat: una obra amb moltes garanties de perdurabilitat. Carles Riba és un home-típus d'aquesta promoció.

L'aurèola del primer premi Joaquim Folguera arriba a Carles Riba en un moment esplèndid de la seva biografia literària. Una maduresa sereníssima mena un feix múltiple d'activitats sota una consciència única d'artista exigentíssim. Traductor, contista, assagista, crític, poeta, membre de l'Institut, professor a la Universitat, a la Fundació Bernat Metge i a l'Escola de Bibliotecàries, Carles Riba és ja, a una edat no gens avançada, una de les figures de més relleu de la renaixença literària de Catalunya.

G. D.-P.

ELS LLIBRES

Carme Montoriol, *Teresa, o la vida amorosa d'una dona* (Catalònia). — S. Juan Arbó, *Terres de l'Ebre* (Catalònia)

Carme Montoriol, traductora de Shakespeare i Baring, dramaturga que es féu aplaudir amb *L'Abisme*, ha volgut presentar ara un nou caire del seu talent amb aquesta *Teresa*, que pot donar-li patent de novel·lista, si més no, en potència. Potser el nom del títol, tot recordant-me l'altra admirada *Teresa d'Urbervilles* de Thomas Hardy, i unit a motius ben personals d'ordre paternal que me'l fan particularment remarcable, ha ajudat a la bona impressió que la lectura d'aquesta primera novel·la de la senyoreta Montoriol m'ha produït. Provaré d'exposar una mica els motius, que no crec pas totalment incoherents, d'aquesta satisfactòria impressió.

Si la cultura literària de l'autora, que he de creure basada principalment en les lletres angleses, tingué una filiació més aviat germànica, el lema del llibre hauria estat, sense cap dubte, aquella definició de Zarathustra (segons la interpretació nietzscheana): «La dona és un enigma, i la seva solució és diu maternitat.» No crec pas, en efecte, que la novel·la de Carme Montoriol tingui el mateix argument, ni que la vida amorosa de Teresa fos tan accidentada si en lloc de presentar-nos com a protagonista una dona normal, però eixorca, ens hagués fet conèixer una heroïna voltada de mainada. Tota la psicologia precisa d'aquell matrimoni desunit es basa en aquesta manca de descendència. Lluis, el marit, malgrat el seu enocament passional envers l'amant indigna, troba la justificació inconscient de totes les seves desviacions morals en el fet que la muller no sap acomplir l'íntim afany de perpetuació que és un dels factors indubtables de la conducta masculina. És la prostituta la que li dona els fills, no la muller, i a despit de totes les raons d'ordre espiritual, i àdhuc sensual, el seu instint el fa anar envers la dona que sap retenir-lo amb l'únic lligam immortal, donant-li la penyor de supervivència que és la nissaga.

D'aquesta falla essencial, Teresa vol superar-ne les conseqüències creant-se una vida nova, esquivant els paranys del sexe arreçada en una llibertat econòmica de la dona que potser és una de les revolucions més essencials dels temps moderns. Teresa ha de fugir de les escomeses de la tendresa — el nebot —, del desig — Josep —, però no pot resistir l'amor. Quan hi ha caigut, dolçament retuda, el seu destí redreça davant d'ella l'imperatiu del deure. Hom sent com és de forçada la resolució de Teresa, renunciant a l'amor, un cop mort el seu marit, per a lluitar-se als infants que la llei posa sota el seu empar. Però amb aquesta solució, la novel·lista dona la raó a Nietzsche, i si no és la maternitat física, són els deures i la tendresa de la maternitat adoptiva la clau de l'enigma de la seva protagonista i la superació de la seva vida amorosa.

Al voltant de la figura treballada de Teresa, hom destaca uns quants troballes novel·listiques: tals Marcel·la, que hom sent que no estigui més aprofundida per l'autora; Lluis, el marit; Carles, l'amant; i sobretot, Martí, el nebot, fina visió de les inquietuds de l'adolescència. L'estil, potser un punt encarat per algun excés de lirisme, és elegant i sap interpretar amb fidelitat els estats anímics dels herois de la novel·la, la qual queda sempre normal i ciutadana, sense gesticulacions ni truculències, com la vida mateixa que vol reflectir.

Al pol oposat del que podríem dir-ne «urbanisme» de la novel·la de Carme Montoriol, S. Juan Arbó ens ofereix, en la seva segona obra, *Terres de l'Ebre*, un model perfecte de ruralisme, en una interessant temptativa, en la qual el lirisme de la natura, descrita en paràgrafs evocadors, és enfrontat amb les passions primàries dels pagesos, exposades amb un verisme despietat que fa pensar en el Zola de *La Terra*. Som ara ben lluny de l'ambient purament interior de *L'útil combat*. Ací és el paisatge que domina. L'estesa dels arrossars d'Amposta i Sant Carles, les lluites esgotadores amb la terra per a fer-la productiva, la vida dura i orfena de poesia dels habitants de les terres baixes de l'Ebre.

El novel·lista ens conta la història lamentable i vulgar de Joanet, fill de Joan, que comença la seva vida assistint, sense comprendre'l, al dolor del seu pare i va creixent sense amor ni tendresa en la barraca miserable, entremig dels arrossars sorgits de la terra erma per l'únic esforç de Joan i la seva muller. Un fatalisme cruel, suportat amb resignació i només amb alguna rebel·lió inútil i intermitent, plana damunt de

tota la novel·la, la qual no ens estalvia pas els detalls depriments o desagradables. Les aigües del canal engoleixen igual la mare de Joanet, negada en un accident, que Aneta, víctima d'un pare incestuós, que troba en la mort l'única redempció de la misèria de la seva vida. (I tanmateix potser aquesta noia és l'únic personatge que posi una nota idíl·lica i tendra en la negror de la narració.) Algunes escenes d'un sadisme inconscient i embrutit, com la d'Aneta i la seva mare, o l'estupre que comet el Rebut, o el ferotge bastoneig del ruc, si permeten a Juan Arbó de mostrar-nos les seves dots narratives i el seu estil personalíssim, trencat per punts suspensius i suggeridor a meravella dels estats obsessius, ajuden a fer més tèrbola i amarga l'atmosfera de la novel·la. La segona meitat del llibre, amb la història del festeig de Joanet amb Maria, permet a l'autor de crear un ambient més humà, amb aquells minyons sarauistes i les xicotes que es miren entre el desig i la por de les murmuracions. El final s'apropa més de la manera de *L'útil combat* i el darrer capítol és francament rus, d'un fatalisme silenciós i una mica teatral, a l'eslava.

Vaig tenir la satisfacció de saludar, en la primera novel·la de S. Juan Arbó, i des d'aquestes mateixes pàgines, un temperament autèntic de novel·lista. *L'útil combat* era una novel·la en la qual només hi havia els paisatges interiors d'una ànima desesperada; en *Terres de l'Ebre* és la natura, el paisatge exterior, el que domina per damunt de les reaccions dels homes. I em penso que en una pròxima novel·la Juan Arbó sabrà trobar la fusió perfecta d'aquests dos grans elements de creació del novel·lista i ens permetrà de saludar el triomf d'un narrador excel·lent, dominador de les negrors i el pessimisme que fins ara afeixuguen i fan difícil la seva obra per al nostre tast mediterrani.

RAFAEL TASIS I MARCA

VARIETATS

Crítica de combat

Contra la por de comprometre's, a favor del crític que es compromet, no havent oblidat que precisament el seu paper és de qualificar les obres que examina, ha escrit Thierry Mauriel, en *L'Action Française*:

«Hi ha massa autors que ens han donat llibres freds i pàl·lids, malalts d'aquesta anèmia estranya, d'origen universitari, que s'anomena *objectivitat*. El crític, pres de tímids escrúpols, amoinat per la por d'ésser partidari, té una visible tendència a oblidar la seva tasca etimològica, que és la de jutjar. Escorcolla arxius, arreplega documents, escurta la vida íntima amb una cura d'agència privada, substitueix l'erudició a la personalitat. Aprovevem doncs amb alegria els assagistes que saben decidir, preferir, combatre, confrontar homes i doctrines amb llur estètica, llur experiència, descobrir i qualificar les febleses i les riqueses. Tot gran crític és polemista per la mateixa necessitat que el fa esteta, car una doctrina només val davant la vida en tant que és un lloc de combat. Ningú, doncs, no reprotxarà a ningú les severitats justificades pel combat, àdhuc passarà perquè n'hi hagi d'immerescudes, però que almenys proven, en el que se'n fa culpable, l'audàcia de concloure, la voluntat creadora, el vigor en el judici.»

Les dotze millors novel·les

De tant en tant, encara es fa aquella pregunta de quins són els deu millors llibres, o els cent, o altres preguntes per l'estil. Una de les darreres revistes que s'ha dedicat a aquest entreteniment, *The Book Window*, de Londres, ha rebut de Shaw aquesta resposta a la pregunta de quins són les dotze millors novel·les:

«Encara que cregui que aquesta enquesta és pueril perquè ningú del món no ha llegit totes les novel·les i per aquesta raó els judicis són per força incomplets, vetaquí, de les que jo coneix, les dotze que prefereixo, per ordre de preferència: *Don Quixot*, *Robinson Crusoe*, *Tom Jones*, *El vicari de Wakefield*, *Ivanhoe*, *Rob Roy*, *La petita Dorrit*, *Candide*, *Gulliver*, *El viatge del Pelegrí* (de Bunyan), *Els Miserables*, *Les Mil i Una Nits*»

“Fábula verde”

Aquesta deliciosa història de Max Aub — *Fábula Verde* — sembla una metamorfosi d'Ovidi passada per un somriure de France. Noves faules, aquestes, que donen els nous temps. Ramon de Basterra ha extret la moralitat de la grua i del camió. Ací, la trajectòria és més profunda. Margarida Claudia, criatura d'una hiperestèsia sense límits, sent una passió plena de joia per les coses innuèrables i perfectes del regne vegetal. La bio-

Max Aub

grafia de Margarida Claudia ens l'explica Max Aub, auriolada de fulles de llegum i de flors multiplicades. Aquest *crecendo* de passió que és tota l'obra, fineix per la dissolució de la protagonista en la cosa estimada. Margarida Claudia esdevé, ella també, una cosa vegetal.

No és pas aquesta obra — malgrat el tarannà deliciós que l'autor hi empra i el carull de fruits i de flors que desfilen pel text — una pura anècdota. Hi ha en aquest *dis-soldre* de l'amant en la cosa estimada un concepte que podria arrelar-se en la noció neoplatònica de l'amor. Ací, però — em penso — hi ha una influència més pròxima i més segura. La del mite de Narcís. (Max Aub ha fet la seva millor producció dramàtica sobre aquest mite.) A la *Fábula Verde* Margarida Claudia representa un Narcís al qual tot el regne vegetal fa de mirall. Ella s'hi endinsa — com Narcís. Mor en ell — com Narcís. Enamorada d'allò que ella voldria ésser — i que neoplatònicament ja és.

D.-P.

VISITEU

THE CATHEDRAL SHOP
(LA CATEDRAL)

Corribia, 15 (enfrent de la Catedral) Barcelona
Records típics de totes les regions
d'Espanya
(Es parla català)

CAMISERIA
FITO
BARCELONA

Fi de temporada
Articles a fora preu
durant mes de febrer

JAUME I, 11
Telèfon 11655

NOVETATS HISTÒRIQUES

A. Cahuet: <i>Retours de Sainte-Hélène</i> . . .	Ptes. 6,60
F. Chaliapine: <i>Ma Vie</i> . . .	» 8,25
Funck Brentano: <i>Le masque de fer</i> . . .	» 2,25
Lenotre: <i>Napoleón</i> . . .	» 8,25
Garneray: <i>Voyages, aventures et combats</i> . . .	» 6,60
Geisendorff des Gouttes: <i>Géolés et Pontons d'Espagne</i> . . .	» 45,—
E. Ludwig: <i>Lincoln</i> . . .	» 13,75
L. Vaunois: <i>Le roman de Louis XIII</i> . . .	» 8,25

LLIBRERIA FRANCESA

RAMBLA DEL MIG, 8 i 10

ADQUIRIR ABANS NO S'ESGOTI
EL NÚMERO D'HIVERN DEL

“D'ACÍ I D'ALLÀ”

Magazine Trimestral Català

LA REVISTA QUE NO HA DE FALTAR
EN CAP CASA DE BON GUST

Preu: 5 pessetes

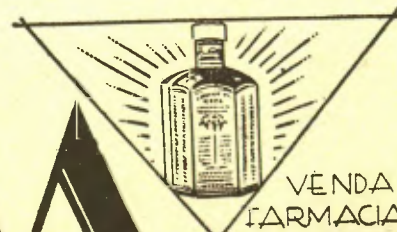
Administració i venda:
Llibreria Catalònia
3, Ronda de Sant Pere, 3
Telèfon 12456

APROVAT PER
L'ACADEMIA DE
MEDICINA I
CIRURGIA DE
BARCELONA

TONIC NERVIOS CERA

LABORATORIS CERA S.A. VICO, 18 y COPENICO 35 al 39. - BARCELONA

VENDA
FARMACIAS

HOMES DE NEGOCIS PROFESSIONALS...
Víctimes propiciatòries del Surmenage i fatiga cerebral que us
aixafa i inhabilita - Unicament recordeu...

LES ARTS I ELS ARTISTES

L'ACTUALITAT ARTÍSTICA

Tres exposicions

R. C. Caseres

L'ornamentació i l'agencament d'aparadors de botiga és un art que, a casa nostra, igual que a tot el món, cada dia pren més importància. Cada vegada són més els industrials que es preocupen i s'amoinen d'aquesta branca de la seva propaganda. Un aparador ben parat és l'imant més poderós per al presumpte comprador.

Són molts, efectivament, els venedors que en allò que toca als seus aparadors, curen

gust tan segur i tan afinat com Caseres no són pas tan comuns a casa nostra perquè deixem passar una exhibició d'obres seves sense ocupar-nos-en amb elogi.

Francesc Pausas

Francesc Pausas, com altres tants pintors catalans, ha volgut incorporar a les nostres arts aquella pintura dita «de gènere» en la qual tant excel·leixen els actuals pintors castellans.

Caseres. — Agencament d'un aparador d'«El Siglo»

d'alguna cosa més que d'exhibir els gèneres que expenen. El que més el que menys, tots procuren que a les seves vitrines, ultra els articles que la casa ofereix, hi hagi un punt de personalitat, una cosa o altra que cridi l'atenció per si soia, primer; després, per a la mercaderia. Aquesta propaganda que s'exerceix per retruc, diuen els tècnics publicitaris que és la més eficient.

Uns comerciants s'ho engiponen pel seu compte; tiren al dret sense consultar ningú, i l'aparador surt com surt. Tots estem cansats de veure per les botigues d'aquesta nostra Barcelona veritables monstruositats; propagandes regides pel mal gust més innoble; propagandes; senzillament, repel·lents.

N'hi ha d'altres, però, que, convençuts del que val una propaganda ben portada, de l'ascendent que té sobre el públic un aparador arranjat amb bon gust i finor, saben acudir allà on aquestes coses els poden ésser donades, i encarreguen a un bon artista que curi d'aquests considerables enginyers captadors de la curiositat del vianant que són les vitrines dels seus locals.

Aquests artistes, a casa nostra, avui per avui no abunden gaire. Però podem comptar amb algun que ens podria fer quedar excel·lentment bé amb la seva activitat en aquest ram davant els botiguers més exigents d'Europa.

Un d'aquests artistes que ens farien quedar bé a tot arreu és R. C. Caseres, que actualment exposa a les Galeries Laietanes una llarga sèrie de dibuixos acolorits, tres mines de plom i una vitrina en la qual hi ha diversos dels seus projectes per a aparadors i fotografies d'algunes realitzacions dutes a terme a base dels seus projectes.

Molts d'aquestes projectes que Caseres ens mostra han estat ja admirats pel públic barceloní en alguns establiments de les nostres vies principals. Quant a les realitzacions de les quals Caseres exposa les fotografies, no hem estat tan afortunats. L'incendi del Siglo les va destruir abans que poguéssim contemplar-les. La millor qualitat des Caseres — el seu finíssim sentit de l'harmonia del color —, com és natural, no la hi podem assaborir.

Quant als dibuixos acolorits — de paladar anglo-francès — són pulquerrims i fets amb gran traça. Una distinció i un bon gust constant regeixen la seva composició, acolorida quasi sempre a base de tints suaus, agrisades i daurades, sense res que hi detoni. Dues *Pastorals* — «a manera de Watteau», diu el catàleg, i no ens ho creiem massa — són dos temes deliciosos per a l'estampació de tapisseria.

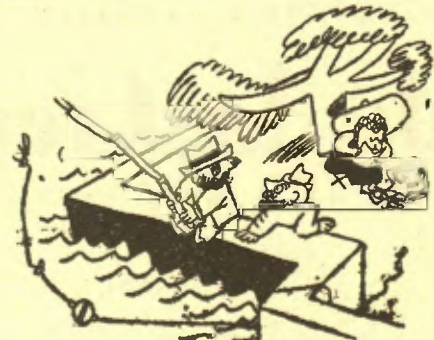
Artistes publicitaris i ornamentistes d'un

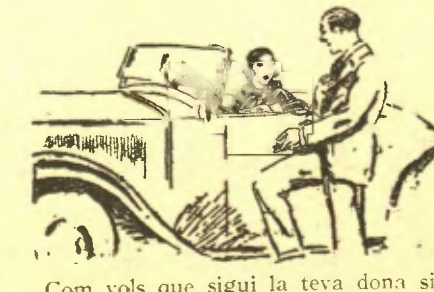
raspalls per a tots els usos
articles de neteja — objectes per a presents
rambla de catalunya, 40

—Si n'hi fa de fred! La gent es renta les mans amb els guants posats.
(Moustique, Charleroi)

—Ja t'ho diré: la pesca m'avorreix, però encara avorreix més a la meua dona.
(Ric et Rac, París)

—Com vols que sigui la teua dona si no m'has donat cap prova de confiança?
—Ara mateix te'n daré una: porta'm en el teu auto!
(Il Travaso delle Idee, Roma)

PROJECTOR

L'arquitectura russa

Molts arquitectes han fet el seu viatge a Rússia. Adhuc una revista, *L'Architecture d'aujourd'hui*, ha organitzat un viatge d'estudis i una mena de reunions, quasi un congrés.

A Rússia hi ha, en efecte, una febre de construcció, i, sigui's partidari o adversari del que fan els arquitectes russos, cal tenir-ho en compte. Ara bé; hi ha un estil soviètic propi? Es pot dir que els russos no han inventat res, sinó que han adaptat certes idees de l'arquitectura moderna occidental, amb fins netament col·lectius. Per a aquesta feina, han trobat totes les facilitats. La nova organització social exigia de construir ràpidament edificis administratius i d'habitatge, bastir pobles sencers que la indústria feia néixer de cop. Tot constructor ha somiat construir una ciutat de cap a peu. Ningú com els russos no ha pogut fer-ho amb més llibertat. Es per aquesta raó que l'experiència soviètica interessa enormement.

Sembla que la majoria d'arquitectes que han estudiat la nova arquitectura russa, sovint han sentit llur entusiasme refredat per la collectivització exagerada de molts immobles d'habitatge construïts pels russos sense tenir en compte la vida individual. De totes maneres, a Rússia mateix es dibuixa un moviment de fre contra aquesta exageració, i també contra aquella altra que voldria sacrificar tota l'edificació antiga.

Així, un dels arquitectes que darrerament ha visitat Rússia, Pingusson, distingeix tres fases en l'edificació soviètica:

1.ª Període extremista, caracteritzat per l'ús de materials nous, gust de la paradoxa constructiva, conduint a l'ús de diagonals i els efectes de la ruptura de plans.

2.ª Període racionalista, en què els plans són clars, senzills, llegibles, que s'adapta naturalment al materialisme marxista i respon a les grans necessitats de la col·lectivitat.

3.ª Període nou, que marca un retorn a les tècniques antigues i l'esperit del qual tendeix més a un estil ornamental.

Sobre Picasso

E. de Lorey (en la *Gazette des Beaux-Arts*) creu trobar una filiació musumana en l'obra desconcertant de Picasso:

«Ja fa temps que en les teles de Picasso han estat assenyalades influències que, ara unes, ara altres, ens orienten envers l'estatutària negra, els teixits peruans, els frescos pompeians. Els mateixos principis del cubisme no són el resultat de cap invenció nova i se'n pot trobar el pressentiment en els mestres romànics i gòtics, els grecs arcaics, així com en les cadències d'un Cézanne. Però és amb l'Orient, i en particular amb l'Orient musulmà, que l'art cubista i l'univers de Picasso ofereixen, en certs aspectes, les més subtils correspondències. No sabem la part exacta que cal atribuir a la intuïció, a la recerca conscient o a la imitació, en l'exploració d'aquestes analogies sorprenents; però és impossible no deturar-se en un acostament confirmat per l'examen més senzill i que lleva a la pintura moderna algunes de les seves estrafolarietats irritants. Sovint ha estat assenyalat que no era per atzar que les formes abstractes haurien exercit tant de poder sobre Picasso. Una mena de passió hereditària li ha fet naturals i gairebé immediatament voluptuosos les combinacions de motius, l'interès teòric de les quals és l'únic que molts comprenen. Si el cubisme només és una etapa en la seva obra, hom s'imagina que hi arribà cridat per un instint, com els altres pintors per llur raó: aqueix art inhumà, despullat de vegades de tota aparença sensible, que no cospa ni la beutat de les coses ni les formes vivents — art conceptual per excel·lència —, sembla efectivament que només l'hagi pogut inventar un espanyol descendent dels moros, i, com ho remarcava ja Guillaume Apollinaire, hom no pot estar de suposar en l'ascendència de Picasso algun musulmà llunyà, lliurat naturalment al dimoni de l'abstracció.»

Pausas. — Pintura

i populars, dels quals sap donar-nos una justa i sentida interpretació.

Pagades del nostre camp, pescadores de les nostres costes; les nostres fruites, el nostre paisatge. Els seus diversos aspectes, les seves diferents fases, troben en la pintura de Pausas un interpretador fidel que ens els evoca, ens els posa davant amb tota la seva expressió, amb tot el seu caràcter.

En les obres que exposa l'artista aquesta quinzena, a les Galeries Laietanes es fan ben visibles les seves admirables qualitats d'observador i de transcriptor. Un color càlid i ric i un dibuix segur i obediència a l'inspiració que el dirigeix són l'eloqüent fraseologia amb què Pausas ens comunica el seu sentiment del natural.

(Continua a la pàgina següent.)

ADAM COSCOLL

EXPOSICIÓ

D'AQUAREL·LES

I DIBUIXOS

DE

FORTUNY

PROCEDENTS DE LA
Col·lecció Simonetti
Del 4 al 25 de febrer de 1933

Galerias Valenciano
Plaça Macià, 10
BARCELONA

—El papà ha pescat un peix gran així.
—I el meu també.
—Però jo tinc els braços més llargs.
(Il Travaso delle Idee, Roma)

«PROPOS» D'ATELIER

L'Elvira, model

—Tinc trenta anys — va dir-me —, i es pot dir que he fet de tot en aquest món. Ara vaig a casar-me, que és l'última cosa que em faltava. Avui és el darrer dia que poso de model per a tu i per a ningú. Ja veus que és un moment important de la meua vida.

L'Elvira era un exemple complet del meravellós poder d'adaptació de la dona. Havia treballat al teatre. Abans havia estat pastora a Set Cases, mainadera a Camprodon, noia de servei a Ripoll; després, a Barcelona, ta-

de taller, com a senyora de companyia. El pintor C. no era pas un home terrible, però jo, com t'he dit, des d'un recó seguia el curs del retrat. El pintor i jo ens adonàvem que per aquells dies els visitants al taller eren molt nombrosos i coincidien amb les hores de sessió de la gran dama. Els visitants parlaven amb molt d'elogi del pintor, però es miraven la senyora. Després de molts dies, va venir també el marit, en companyia d'un dels més entusiastes admiradors. Aquest era un fresc i va convèncer el marit, que

L'Elvira (apunt de D. Carles)

quillera, manicura, maniquí, infermera amb diploma i altres oficis amb cartilla. Havia entrat i sortit de tots els oficis i de tots els vicis amb la mateixa facilitat que d'un vestit. Ella deia:

—Jo em vesteixo del que sigui, i m'hi adapto; et faré tots els papers de l'auca. Però els millors anys de la meua vida són els de model. Si no fos perquè el beneït del meu xicot m'ha convençut que em casí, no canviaria pas d'ofici. El tracte amb els artistes m'agrada. Són uns eixelebrats, els escultors més encara que els pintors, però tots plegats divertits. Quan la competència no els fa perdre la raó, em distreuen molt. Jo n'he conegut a dotzenes, sé moltes coses d'En C., d'En P., dels germans C. El xicot que es casa amb mi no és artista, és del comerç, sap que conec la vida, i m'ho perdona tot. Jo no l'hi he pas demanat, però crec que amb l'ajuda d'ell seré una bona noia. Faré com la Paquita, que es va casar i ara és més burgesa que tothom. I això que aquella, quan va casar-se, ja havia visitat el torn. Jo també he fet molts disbarats en aquest món, però el temps ho esborra tot. Quan em vegis de casada, no em saludis o saludu'm de senyor. Ell, com ja t'he dit, és del comerç. Viuré amb els seus pares. Tindrem raons, ja ho sé; però tot menys la misèria. El meu pare era pagès i li va quedar mig cos tolt d'un llamp; alguns anys després es va morir del tot. Llavors amb la mare vàrem venir a Barcelona. Jo de petita mantenía la mare. Primer vaig fer de model en aquell Círcol que en deien de Sant Lluç, però abans dels deu anys ja havia guardat ramats al poble. Tota la vida que me la guanyo; que ningú em critiqui, i un altre al meu lloc ja m'agradaria saber què hauria fet. Quan encara era una criatura, després de fer de model, em posaren de taquillera en un cine del carrer de Sant Pau que es va cremar. Els diumenges anava al ball. Allí es sap tot, s'apren tot, i es perd tot. Tenia una amiga, un dimoni, però molt viva. Em va ensenyar de llegir i escriure, de planxar, de fer de manicura i em va dur a tots els caus. Em deia que jo tenia els ulls fets expressos per a l'ofici i que sempre agradaria als homes.

L'Elvira tenia realment un físic agradable. El cutis mate, els ulls grossos i allargats, la mirada captivant. Era el tipus malaltís que per l'any 1915 començava a cedir el lloc a la noia sana i esportiva que el cinema americà ha entronitzat.

Va contar-me coses dels pintors. —En C. — va dir-me — tenia una gran fama i era el retratista de moda. Va fer el retrat d'una dama famosa a Barcelona per la seva bellesa. Jo assistia a les sessions sense posar, fellejant una revista en un recó

era un tou i de la Wagneriana, que toqués el piano. A la poca estona l'home s'esbrava en un gran cua Ehrard, treballant com un negre. Darrera, assegut tranquil·lament en un confortable, la senyora i l'admirador començaren a fer peuet i altres floritures. El pintor, desolat, se'm va acostar i va dir-me: «Que no veus quin paper més trist que fem el marit i jo?»

»Una altra vegada, En F. em feia servir de doble. Es a dir, pintava un retrat de senyora i quan ella se'n anava, jo amb el seu vestit servia de maniquí per pintar unes mans enguantades i un vestit de raso negre. El marit venia a veure el retrat, i es va enamorar de mai. A l'estiu, quan la seva dona era a fora, em feia posar les seves joies i em passejava per Barcelona. Ja sabia a qui ho feia. No en vaig treure cap partit.

»També vaig posar per a En C. Aquest era el més estrany de tots. Tenia un taller voltat de jardí. En arribar jo, la criada el buscava, i resultava que de vegades estava fent la migdiada dalt d'un arbre. Era molt original i sostenia unes llargues converses amb En Gaudí. Un dia van parlar tant i tan llarg, que tot caminant van arribar a Manresa.

»Aquest pintor C. tenia unes grans pretençons, i una vegada que feia el retrat d'un senyor molt conegut, després de la primera sessió, el bon senyor, veient les coses estrafolàries que el pintor feia, va dir-li: «Veig que el retrat va molt bé; tinc una gran retirada. Però abans d'embarcar-nos més, jo voldria saber què em costarà, què hauré de dar-li.» La resposta no es va fer esperar gaire: «Quatre mil duros.» El senyor per poc es desmaia. «Vull dir — va insistir amb una ganyota dolorida —, vull que em digui en serio què li hauré de dar.» «Quatre mil duros», va repetir el pintor amb l'aire d'una serietat absoluta. Al bon senyor no li sortien les paraules, però a l'últim va dir: «Amb aquestes condicions, val més que ho deixem córrer.» No veia el moment de sortir, i com fugint va obrir la porta i se'n va anar escapat. L'artista plantificà la més solenne puntada de peu a la tela i va tirar-la per la finestra tot cridant: «Sóc més ric que vostè. He esbotzat quatre mil duros.»

—No cal dir que aquest pintor era un ximple — va concloure l'Elvira.

L'Elvira tenia certs coneixements. Llegia els autors del moment. Era una entusiasta de Víctor Català, que llavors havia publicat *Solitud* amb un èxit boig. L'Elvira era subscriptora de *La Veu*; per aquells temps i amb cartilla devia ésser l'única.

—Un altre dia, de casada, et contaré més coses — va dir-me...

DOMÈNEC CARLES

LES RECENTS PINTURES

DE

Joan Junyer

♦♦

GALERIES SYRA

DIPUTACIÓ, 262

(Entre Passeig de Gràcia i Claris)

ULLS DE MULTIPLICAR

—Senyors, vine a inscriure dos fills que m'han nascut...
—Per què dius «senyors» si aquí sóc jo sol?
—Vós sol? Torno a casa a veure quants fills tinc...

(Moustique, Charleroi)

—Aquesta marquesa! No envelleix!
—Es clar, ja no pot.

(Le Journal Amusant, París)

Tres exposicions

(Ve de la pàgina anterior.)

Joan Junyer, a Syra

Dissabte passat fou inaugurada a les Galeries Syra l'exposició de Joan Junyer. Les obres de Junyer emplen les quatre parets de la sala del fons d'aquest simpàtic establiment barceloní on s'acullen les manifestacions més delicades i originals de l'art d'avanzada a casa nostra.

Junyer fa ja uns quants anys que viu a París. En aquests temps que estem travessant, de lluita i de neguit, de revisió i de crisi, de desinflament de tants de valors que fins ara havien estat proclamats com a excel·lents, en aquests temps tan durs per bona part dels millors artistes francesos, en aquesta època en què París està presenciant la llarga desfilita d'una infinitat d'artistes de tot el món que hi havien fixat la seva residència i que fins avui s'hi havien mantingut, Junyer és dels pocs artistes no francesos que ha pogut continuar treballant a París; és un dels pocs artistes que, havent anat a París, centre artístic del món, a treballar llavors que els temps eren força més bons que ara, quan els temps han canviat, quan l'opulència s'ha tornat misèria, quan el bluf ha estat arconat per la veritat, no han tingut de tornar a casa.

De París estant, un artista pot fer arribar la seva obra a tots els nuclis artístics del món. La pedra de toc dels diferents mercats de Copenhaguen, Berlín, Pittsburg, Boston, Filadèlfia és infalible per a la valoració d'allò que se'ls hi porta. I Junyer, des del seu taller de París, ha fet arribar la seva producció als medis artístics més exigents i més refinats. En aquells medis, la pintura de Junyer ha estat estimada i celebrada com es mereix.

Avui Junyer ofereix al públic barceloní un bell conjunt de les seves darreres produccions. Temes d'Estocolm, París, Barcelona i Mallorca, composicions i retrats.

Es d'esperar que en els nuclis intel·ligents i sensibles de casa nostra la pintura — ben difícil de classificar en qualsevol de les definicions establertes — rica i sucosa de Joan Junyer trobarà el bon acolliment que ha obtingut arreu on ha anat.

Es ben convenient, entremig de tantes falses originalitats, de tants avantguardismes mancats de contingut com se'ns ofereixen d'un cap de l'any a l'altre, que ens arribi de tant en tant una alenada sanitosa de veritable originalitat, d'algun contingut més que les pures fórmules de moda, com és el que ens ha portat aquest artista amb la seva exposició.

A. C.

Agència exclusiva per a la venda de

MIRADOR

Societat General Espanyola de Llibreria

Barbarà, 16 *** Telèfon 14186

Radiació d'espectacles diversos

Unicament ens resta, en aquestes cròniques que hem fet sobre la radiació d'espectacles, examinar la possibilitat d'oferir amb el micròfon els espectacles del gènere frívol, entre els quals podem col·locar preferentment el music-hall i la revista.

Es difícil separar ambdós gèneres sentits per mitjà del micròfon, puix la majoria d'artistes alternen indistintament en tots dos. D'altra part, la música és ben semblant i com que és l'únic element que ens porta el micròfon, les mateixes observacions es poden fer en parlar de la radiació de music-hall i revistes.

En aquest mateix lloc, en ocupar-nos de l'enregistrament en discos de la música de revista, hem insistit sobre la migrada importància d'aquesta en relació als altres elements que intervenen en aquest espectacle. La mateixa observació es pot fer ací, agreujada pel fet que els discos ens donen fragments seleccionats, i per contra la radiació ens faria empassar tota l'obra, i val a dir que hi ha moltes escenes que no s'aguanten. El resultat és que de revistes ben poques se'n radien, i si es fa alguna vegada (ho podem comprovar a les emissores estrangeres), és pel reclam que suposa per a l'emissora poder radiar l'actuació de determinats artistes afavorits pel gran públic.

Rest a la transmissió del music-hall. Hi ha la retransmissió pròpiament dita dels llocs habituals on es fa music-hall, i, deixant de banda l'actuació dels elements vocals que musicalment no tenen cap interès, hi ha l'emissió instrumental, recurs al qual sovint s'acullen les emissores per a omplir llurs programes. Fent girar el condensador del receptor és fàcil comprovar això. Londres, Ràdio-París, Viena i les emissores italianes acostumen a oferir les orquestres d'aquests llocs d'esbarjo. Tenen, però, aquestes retransmissions alguns inconvenients, el principal dels quals és la poca disposició de l'ambient per a ésser retransmes, ja que en moltes ocasions esdevé difícil descobrir les sonoritats de l'orquestra, ofegades per la remor de la sala. Demés, aquestes orquestres acostumen a actuar davant de balladors, i per això dintre d'un mateix ball repeteixen els temes indefinidament i quan l'emissió només s'escolta, forçosament ha de semblar feixuga. Només hi ha l'avantatge de poder seguir de casa estant diverses característiques pròpies dels distints països, ja que de vegades aquestes orquestres basen el programa en el folklore i així sovint a l'emissora d'Alger poden escoltar-se ballables executats amb instruments del folklore marroquí.

El cas més corrent, però, és el dels artistes de music-hall que actuen des de la mateixa emissora, és a dir l'anomenat music-hall radiat. Tot el més tronat que hi ha en el ja abatut ram de cançonetistes, cantadors de tangos, jotes, etc., han desfilit pels micròfons deixant entreveure la pobresa del gènere. Caldria posar-hi remei i establir una censura artística que fes de sedàs. Cal advertir a aquests artistes i fer-los comprendre que als radioients només els arriba la veu, i si aquesta no hi és, no cal comptar amb els altres elements, els quals, en llur determinat lloc, distreuen els que hi assisteixen. Millor resultat donen els artistes instru-

mentals, i entre ells millor encara els conjunts. D'aquests n'hi ha encara que conreen els ballables antics i val a dir que de tant en tant i sempre que aquestes agrupacions d'una formació instrumental determinada no es moguin del seu gènere, no es pot negar que fan bonic.

Les orquestres de jazz, però, són la forma més digna de fer música frívola. Cal advertir que totes aquelles que confien en la part espectacular i que han fet derivar llur actuació a l'espectacle de varietats, han d'anar amb compte de no defraudar. Una bona orquestra que no sigui massa nombrosa que actui dintre de la modalitat del jazz hot, és la preferida per a la ràdio, puix no hi ha confusions i els instruments característics, amb la perfecció assolida pels receptors moderns, són reproduïts amb tota claredat, i més si el director té el bon encert de comprimir les sonoritats del conjunt i fer que en aquest no predominin els instruments de metall.

J. G.

El sopar de "Mirador"

No hem llançat les campanes al vol per fer saber que ja fa quatre anys que existim, edat curta, si es vol, però que en el cas d'una publicació catalana no es dona gaire sovint, sobretot quan, com la nostra, es pot enorgullir d'una rectitud de trajectòria, d'una continuïtat a prova i d'una conservació del nivell del seu to que són els motius que ens fan mirar amb satisfacció la feina feta. Però no amb aquella satisfacció que dispensa de voler fer encara més i millor, sinó al contrari.

Seguint un costum que gairebé ja podríem dir tradicional, la celebració d'aquest aniversari fou quasi íntima. Un sopar que aplegà al volt d'una taula molt ben servida de la Maison Dorée, demés dels redactors i col·laboradors de tota mena (incloent-hi administratius, tipogràfics, publicitaris, etc.), bon nombre d'amics d'aquesta publicació.

A l'hora del cafè, Josep Maria de Sagarra dedicà un breu parlament a la tasca del fundador i primer animador d'aquesta publicació, el senyor Amadeu Hurtado, impossibilitat d'assistir a l'acte, posant de relleu la tasca que ha fet possible gràcies a la fundació de MIRADOR.

El director de MIRADOR, després de llegir una carta del senyor Hurtado, incitadora a prosseguir i ampliar i intensificar encara més la labor que ha dut a terme i ha de dur el nostre setmanari, expressà el sentir de tots en manifestar la intenció unànime de continuar, amb més delit que mai, en la feina tan ben començada i orientada pel senyor Hurtado.

I, com ja poden veure els nostres assidus lectors, d'aquestes promeses que ens fèrem de tots en manifestar la intenció unànime i que alguna vegada els hem fet a ells, no en rebaixem res, sinó que les anem complint, i cada dia més.

Wifo DISCO Wifo
IRROMPIBLE

La col·lecció completa de
MIRADOR pot consultar-se
a l'arxiu Històric de la Ciutat, plaça de la Catedral i
carrer de Santa Llúcia, 1,
"Casa de l'Ardiaca", tots els
dies feiners de 9'30 a 1'30.

RADIO CATALONIA
133 BALMES 133
AGENCIA
CROSLEY
5lmps. CHEVALIER 635 Ps.
5lmpars. PACHI 585
4lmps. CHIQUILIN 455
20 mesos de crèdit
Receptors a 2'50 ptes. setmana

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Telèg.: "Carburats"BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 17018

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Bergà (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 %, DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fideles i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BOMBES, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

CATALÀ

llegeix demà i cada dia

La Publicitat

DIARI CATALÀ

Informacions completes

Articles dels millors escriptors

Seccions especials de Política,

Arts, Literatura, Música, Ràdio,

Finances, Esports, etc., etc.

AQUESTA
GUARDIOLA

...de la Caixa d'Estalvi de la Generalitat de Catalunya ha d'ésser la joia dels vostres fills. Acostumeu-los en la infantesa a l'estalvi quotidià. Trebal·leu per ells i per vosaltres mateixos.

L'infant s'habitua insensiblement a l'estalvi. Vol omplir de seguida la seva guardiola per a dur-la a la Caixa, on li compten el contingut i l'hi abonon a la seva llibreta. De gran, pot ésser el seu ajut per a seguir estudis o per a muntar un negoci. Si és una nena, pot ésser el seu dot. Sempre, i en tots dos casos, haurà servit per a estimular primer l'infant, després l'adolescent en la pràctica de l'estalvi, plena de avantatges espirituals i materials.

La guardiola metàl·lica de la Caixa d'Estalvi de la Generalitat de Catalunya serà el cofre fort on els vostres fills guardaran el tresor de llur amor a l'estalvi i, en conseqüència, de llur futura austeritat per a guiar-los en la vida. Adquiriu aquesta caixa de cabals portable, que ha d'ésser l'objecte més bonic i més útil de la cambra de la mainada. Representa l'amor, la previsió i l'espiritualitat dels vostres infants.

No ho oblideu: una guardiola vol dir una llibreta d'Estalvi que s'anirà nodrint, sense adonar-vos-en, amb les aportacions de l'infant, sense sacrificis ni esforços econòmics per part de ningú... Una guardiola vol dir també la vostra tranquil·litat de consciència i l'esdevenidor dels vostres fillsets. Vol dir, en definitiva, el deure complert.

Sol·liciteu una guardiola a la Caixa d'Estalvi de la Generalitat de Catalunya, que us serà lliurada immediatament.

OFICINES CENTRALS:

Palau de la Generalitat

ENTRADA: CARRER DEL BISBE

SUCURSALS:

BADALONA: Carrer de Francesc Layret, 149. — IGUALADA: Carrer del Born, 2

VILANOVA I GELTRU: Rambla de Francesc Macià, 1. — GIRONA: Plaça de l'Olí, 1

MASNOU: Carrer de Prat de la Riba (Casa de la Vila)

Operacions que realitza la Caixa d'Estalvi de la Generalitat de Catalunya:

Estalvi a la vista - Estalvi a termini - Comptes d'estalvi - Comptes de contribuent